

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXIX Rugpjūtis - August 23, 1984 Nr.32

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Tuo tarpu Europoje...

... bręsta labai įdomūs įvykiai

Vytautas Meškauskas

Kai Amerikoje pradeda vis daugiau ir daugiau pasiduoti rinkiminei karštligėi, likusis pasaulis nenustojo suktis. Iš Europos ateina žinios, kurios verčia leisti į spekuliaciją apie artimesnę ir tolimesnę ateitį. Tiesa, istorijos ratas taip greitai nesisuka, kaip žmogaus gyvenimo ratas, tačiau ir vienos kartos laikotarpyje galime pastebėti pasikeitimų. Ar galima buvo, pavyzdžiui, šio šimtmečio penktam ar šeštam dešimtmety prileisti bent mažiausią bruzdėjimą ir pakėlimą galvos sovietų sateliniuose kraštuose? Tuo laiku nebūtų galima išvaizduoti įvykių Lenkijoje, prasidėjusių šio dešimtmečio pradžioje ir dar galutinai nepasibaigusių. Ar galima buvo dar prieš kelis metus išvaizduoti, kad Rytų Vokietijos iš sovietų malonės valdovui užsimančius apsilankyti Bonnoje, Sovietų Sąjunga ji išpėtų viešai per spaudą apie Bonnos revanšizmo svajones? Jokiu būdu! Tada jam būtų ISAKYTA vizitą užmiršti, prisipažinti nebuvus pakankamai budriu socializmo sargyboje ir net prašyti griežčiausios bausmės. Šiandien tačiau Honeckerio vizitas toliau planuojamas, Lech Valesa duoda pasikalbėjimą CBS televizijai. O tempora, o mores! - sušukto atgijęs Stalinas...

Zinia, tuos reiškinius galima aiškinti sovietų gudrybe -- jie pagaliau išmoko kai ko siekti politinėm priemonėm, net leisti pasireikšti opozicijai. Galima aiškinti, kad toks 'sušvelnėjimas' išplaukė iš reikalo gauti Vakarų ūkinės pagalbos, bet - kad išlaikyti 'veidą' -

viešai išpėjama nepasiduoti Vakarų vilionėms auksu, tačiau praktiškai užsimerkiant prieš koki Vakarų-Rytų Vokietijų sandėrį išpirkti daugiau tautiečių iš komunistinės vergijos.

Taip galvojant galima net prileisti, kad Maskva - darydama nuolaidų savo satelitų nacionalizmui tuo laiku, kai jos santykiai su Washingtonu yra labai blogi - nori sužadinti panašius jausmus Vakarų Europoje. Jei tai kartu priverstų prie Europos santykių su JAV atšalimo, sovietų padarytos tam reikalui aukos - pakentimas satelitų šio tokio nepriklausomumo - su kaupu pasiteisintų. Tam tačiau reikėtų ir prileisti, kad dabartiniai sovietų vadai savo pozicijose atsidūrė ne per atsitiktinumą, bet kurios nors atrankos būdu, kam patikėti nėra jokio pagrindo.

Už tat daugiau patikėtina atrodo prielaida, kad nūdieniai įvykiai atsitiko pripuolamai, neplanuotai. Juk visai natūralu, kad persikirti vokiečiai laiks nuo laiko pagalvotų apie susivienijimą, mažesnę nepriklausomybę nuo super valstybių. Kas šiandien stebina -- yra faktas, kad apie tai kalba ne Vokietijos socialdemokratai, kurie pradėjo Bonnos Ostpolitik, bet krikščionys demokratai, ištikimi JAV sąjungininkai. Ne tik kancleris Kohl ruošiasi pakloti raudoną kilimą Honeckeriui, bet ir bavaras Franz-Josef Strauss, dar neseniai laikomas šalčiausio karo šalininku, po vizito Rytų Vokietijoje, pritaria Bonnos kreditams Rytų Vokietijai ir net skatina juos padidinti. Ne-

nuostabu, kad kai kuriems politinių įvykių stebėtojams jau net pasigirdo 'Deutschland, Deutschland ueber alles' melodija!

Stai N.Y. Times kolumnistas William Safire, prisiminęs vokiečių pasipriešinimo amerikiečių sankcijom prieš dujotiekį iš Sovietijos, vaizdžiai rašo:

'... Vakarų Vokietija kiša savo nykštį į vakarinės super-valstybės akį (ką dristi gali tik konservatyvi, ištikima NATO vyriausybė. Tuo tarpu Rytų Vokietija kiša savo nykštį į rytinės super-valstybės akį (ką gali daryti tik ištikimas komunizmui smurto režimas).'

Kas vyksta? - klausia Safire ir atsako: keturiasdešimt metų po karo ir dviem generacijoms praėjus, nauji vokiečių vadai pradeda galvoti apie susijungimą, nors oficialiai niekas nenori prisipažinti. Eventualiai tai galėtų priversti prie amerikiečių pasitraukimo iš Europos, kas galų gale gali išeiti Sovietijos naudai.

Tai gali būti pažiūra žmogaus, kuris instinktyviai bijo daugiau vokiečių negu sovietų. Iš tikro, įvykius Vokietijoje sunku išskirti nuo įvykių ir tendencijų visoje Rytų Europoje. Pagaliau ir sovietų susirūpinimas vokiečių 'revanšizmu' gali liudyti ne tik jo baime, bet ir nesugebėjimą jam pasipriešinti, nepaisant tų 20 divizijų, laikomų Vokietijoje. O gal tai sovietų masalas amerikiečiams, kartu pasipriešinti revanšizmui? Kaip matome, turime daug daugiau klausimų, negu patikimų atsakymų.



Stasys Lozoraitis, Jr.

L. Tamošaičio nuotr.

'Skrajojantis' diplomatas

Aurelija Balašaitienė

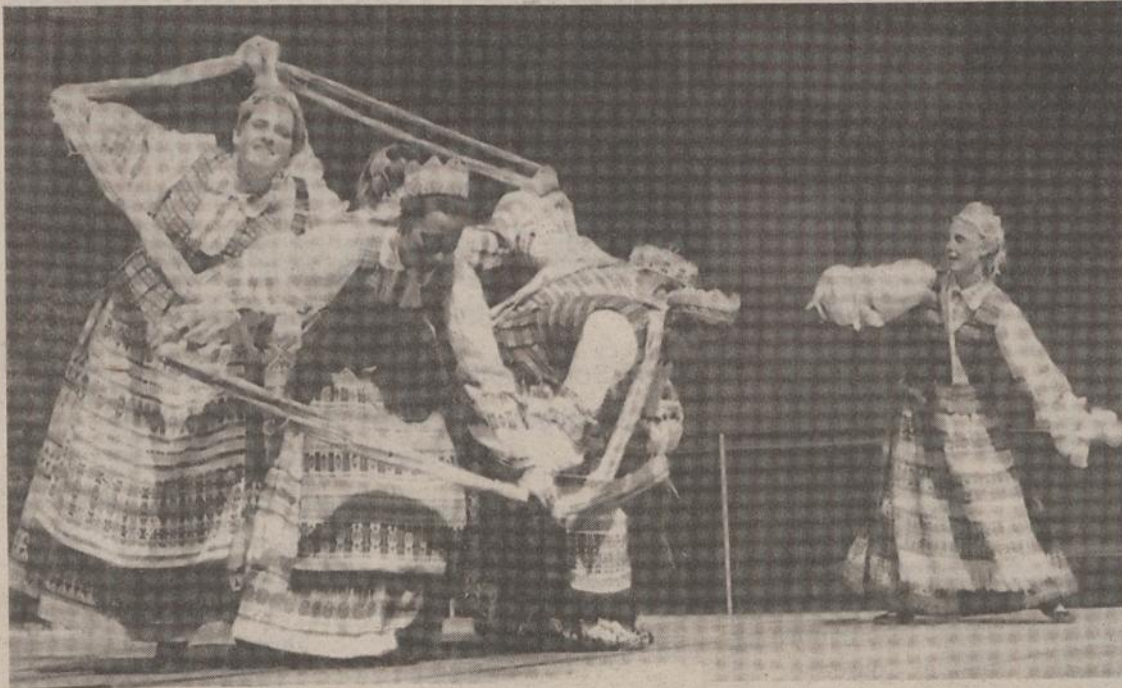
Mes esame linke didelį dėmesį skirti mūsų visuomeninių veiklų, su jų apsilankymais Baltuose Rūmuose bei dalyvavimais stebėtojais konferencijose, tai vienos, tai kitos emigracijoje įsteigtos arba atkurtos organizacijos vardu. Pasisakymai, kad jie atstovauja 'visų lietuvių' balsą, nekartą kelia nusistebėjimą ir neaiškumus diplomatinėms ir politinėms sluoksnių tarpe. Gi mūsų diplomacija, vienintelė institucija ir teisiniai ir iš tradicijos atstovaujanti Nepriklausomą Lietuvą, lieka šešėlyje. Iš vienos pusės tai gal ir suprantama, nes mūsų diplomacija yra profesionalai-tarnautojai, savo darbo kryptį išimtinai nukreipę į Lietuvos atstovavimo bei jos laisvės reikalą, ir neturi pašalinių profesijų. Tačiau antra vertus, jų pastovus, tylus ir intensyvus darbas neturėtų būti neįvertintas ar nepaminietas.

Septintosios Tautinių Sokių Sventės proga, Clevelande atsilankė Stasys Lozoraitis, Lietuvos Pasiuntinys prie Šventojo Sosto ir nuo šių metų pradžios Lietuvos Pasiuntinys prie Washingtono patarėjas. Dr. Bačkiui prašant, a.a. min. Lozoraitis prieš mirtį tom pareigom paskyrė savo sūnų, kad būtų garantuotas mūsų

diplomatines tarnybos testinumas.

Privačiame pokalbyje, Stasys Lozoraitis maloniai atsakė į klausimus mums rūpimomis temomis. Jis pabrėžia, kad Lietuvos atstovavimas prie Vatikano yra labai svarbus, atsižvelgiant į Vatikano įtakos plotmę. 'Jei lietuviška veikla yra didžiai svarbi Amerikoje, tai ne mažiau svarbi ji yra ir Europoje, kur mūsų reikalai turi būti nuolatos atstovaujami ne vien Vatikane, bet Italijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Austrijoje ir kitur'. Jis diplomatinio darbo sritis skirsto taip: 1. politinę - Lietuvos reikalų gynimas ten, kur atsiranda proga; 2. informacinę - pastovus Vatikano ir Italijos politinių sluoksnių informavimas apie padėtį Lietuvoje; 3. spaudos - paruošimas informacinės medžiagos ir palaikymas tamprių ryšių su spauda; 4. konsulinę - teisinio pobūdžio patarnavimai, kaip išdavimas pasų, pažymėjimų, legalizavimas dokumentų vertimų ir kt.

Stasys Lozoraitis pabrėžia esąs savo karjera ir darbo sritimi labai patenkintas. 'Nors yra daug rūpesčių ir problemų, bet lietuviškas darbas praturtina', sako jis. Paklausa (Nukelta į 4 psl.)



Grandinėlė šoka rugpjūčio 12 d. vysk. Anthony M. Pilla pagerbime, jam švenčiant kunigystės 25 metų sukaktį. V. Bacevičiaus nuotr.



SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Rinkiminėm temom: nelemtas prezidento šposas. - Ginčai dėl mokesčių. - Religija ir politika. - Minos Raudonoje jūroje.

Sekmadienį, rugpiūčio 12 dieną, prezidentas Reaganas, bandydamas mikrofoną prieš savo sekmadienį prakalbą per radiją, pareiškė:

'Amerikiečiai, man malonu Jums pranešti, kad aš ką tik pasirašiau įstatymą, kuris paskelbė Rusiją nelegalia. Už penkių minučių mes pradėsime bombarduoti.'

Zinoma, tai buvo padaryta šposais. Net, jei prezidentas iš tikro to norėtų - ir daugumas mūsų jam pritartų - jis tikrai apie tai neprasitartų prieš laiką. Tačiau, turint galvoje priešrinkiminę atmosferą, kada kiekviena smulkmena išpučiama į didelį dalyką, tas šposas atrodo ne tik nejuokingas, bet ir nelemtas. Reikia atsiminti, kad nors prezidentas visuose pažiūrų tyrinėjimuose vyrauja prieš savo varžovą Mondale, skirtumas tarp jų nėra toks didelis, kad laimėjimą reikėtų laikyti garantuotu. Juo labiau, kad daugumas amerikiečių, nors ir pasisako už Reaganą, turi abejonių dėl užsienio politikos teisingumo. Kaip tik tai patyręs prezidentas nutraukė savo karinę retoriką ir pasisakė už taiką ir derybas su sovietais. Bet kokioms deryboms dabar su sovietais nutrūkus, tas nelemtas šposas leis demagogiškai teigti, kad iš tikro prezidentui knietį pradėti karą, ką išdavęs jo iš pasamones išplaukęs šposas. Laimei, iki rinkimų dar

toli ir gali pasitaikyti visokių kitų šposų ...

Ne labai rimtas atrodė ir Mondale pareiškimas, kad laimėjęs jis padidins mokesčius, tačiau tą patį padarysias ir Reaganas, tam net turįs 'slaptą' planą, bet prieš rinkimus tai slepiąs. Atrodo, kad Reagano rinkiminius strategus tas Mondale pareiškimas užtikto visai netikėtai. Prezidentas iš karto paneigė - jam laimėjus jokio mokesčių pakilimo nebus! - tačiau tai neatrodė labai rimtai. Juk turime milžinišką deficitą, kurį reikia sumažinti, ir pagaliau niekas tikrai nežino kas bus -- gal kokia katastrofa, ar net karas -- vedas prie padidintų valstybės išlaidų. Už tat, po truputį, tas kategoriškas paneigimas pradėtas švelninti. Pats Reaganas pareiškė, kad prezidentas niekada neturėtų varžoti žodžio 'niekada', tačiau, kiek dabar galima numatyti, mokesčių nereikės kelti, deficitą ilgainiui išlyginsias ūkinės veiklos padidėjimas ir gal kai kurių 'išimčių' sumažinimas.

Cia pravartu būtų atsiminti, kad tų 'išimčių' (sumų, nuo kurių neimami mokesčiai) yra apie 200 bilijonų dolerių i metus, t.y. daugiau negu numatomas deficitas. Bet kėsinimasis į tas 'išimtis' - pvz. i atleidimą nuo mokesčių sumų, skiriamų nuosimčiams už pas-

skolas mokėti, 'morgičius' ir t.t. - gali būti labai nepopuliarus, todėl respublikonų rinkiminės platformos redakcijos komitetas paprastai nutarė:

'... mes priešinamės bet kokiui bandymui pakelti mokesčius, nes tai sukludytų atkūtimui ir atgaivintų tendenciją daugiau kontroliuoti paskirų amerikiečių ūkinį gyvenimą.'

Baltieji rūmai būk tai norėję kiek švelnesnės redakcijos, kurią buvo galima pasiekti iedant vieną kablelį daugiau. Tai įmanoma angliškam tekste, verčiant lietuviškai - žodelį 'nes' reikėtų pakeisti 'kurie'. Atseit, priešinamasi ne visiems mokesčiams, bet tik tiems, kurie pakenktų ūkiniam atkūtimui.

Daugumas amerikiečių - teigia jų pažiūrų aiškintojai - mano, kad mokesčiai vienu ar kitu būdu vistiek bus padidinti (net 75% taip galvoja), tačiau kaltę už deficitą nori daugiau primesti demokratams negu Reaganui.

Labai rimtai negalima vertinti ir atgijusius ginčus dėl religijos santykio su politika. Tiesa, net 74% amerikiečių save laiko religingais, kas skatina manyti, kad religija gali paveikti i jų balsavimą. Antra vertus, visa eilė stebėtojų mano, kad taip nėra. Dabartinį religijos klausimą politikoje iškėlė faktas, kad kandidatė i viceprezidentus Ferraro yra katalikė, tačiau pasisakė už moterų teisę apsispręsti dėl aborto, nors iš principo ji pati sutinkanti su Bažnyčios nusišaltymu. Pagal Aukščiausio Teismo sprendimą, pirmųjų trijų mėnesių nėštumo laike abortas yra legalus, kas iškėlė taip vadinamą 'Teisės gyventi' sąjūdį, kuris norėtų pravesiti konstitucijos papildymą, draudžiantį bet kokius abortus. Respublikonų konservatyvai, su pačiu prezidentu priešakyje, tam pritaria, daugumas demokratų - ne. Tai saivame kelia klausimą, ar tikri katalikai gali būti tokios partijos kandidatai. New Yorko arkivyskupas J. O'Connor pareiškė, kad jis negalys suprasti, kaip geras katalikas gali balsuoti už kandidatą, kuris įsakmiai remia abortus.

Tai iššaukė aiškinimų, kad politika ir tikyba neturi maišytis. Kas būtų, jei žydai atsisakytų dirbti šeštadieniais? Ar būtų ekskomunikuoti katalikai politikai, kurie, pavyzdžiui, remia atominį apsigimlavimą, nors vyskupai pasisakė prieš jį? Ką iš viso gali ir negali daryti katalikai, norėdami būti katalikais ir JAV piliečiais kartu? Prezidentas Kennedy 1960 m. pareiškė, kad jis nekalbės už savo Bažnyčią politiniuose reikaluose, o taip pat Bažnyčia nekalbanti už jį. Ar tas pats principas

Iš kitos pusės

AKIRAČIAI 6 Nr. aiškina, kaip DER SPIEGEL magazine balandžio mėn. atsirado labai piktas tūlo Olschwango straipsnis, kurį šioje vietoje jau aptarėm mūsų birželio 7 d. laidoje:

"Jau ne pirmi metai, kai TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI spausdina ir lietuvių, ir žydų pasisakymus apie Lietuvos žydų tragediją. 1982 m. ten buvo išspausdintas ilgas ir žydų atžvilgiu labai įžūlus Antano Musteikio str., kategoriškai neigiantis lietuvių dalyvavimą žydų žudyme Lietuvoje vokiečių okupacijos metais. Iš kitos pusės, žydų vaidmuo tame straipsnyje piešiamas taip sutiršintomis spalvomis, kad skaitytojui pasamoneje nebelieka vietos užuojautai vokiečių naikiniams žydams. Olšvangas, perskaitęs minėtą straipsnį, parašė vokiečių kalba ilgą, 25 mašinele rašytą psl. "Atvirą laišką p. Antanui Musteikiui" ir 1982 m. IX. 2 pasiuntė jį Tėviškės žiburiams... Tėv. žib. red. kun. Pr. Gaida Olšvangui pranešė, jog jo rašinio nespausdins. Tuomet rašinį jis pasiuntė AKIRAČIAI, kurie jo taip pat nespausdino. Tada, atrodo, tas pats rašinys buvo pasiųstas Der Spiegel redakcijai, kuri apie 2/3 rašinio išbraukė, o likusį 1/3 truputį perredagavusi išspausdino. Taigi, už str. pasirodymą DER SPIEGEL'YJE visų pirma turime būti dėkingi ponui A. Musteikiui..."

Antroje vietoje 'nuopelnai' skiriami kun. dr. J. Prunskiui už brošiūrą "Lithuania's Jews and The Holocaust"...

Matant taip skirstant 'nuopelnus', kaip olimpiadoje medalius, norisi paklausti, kodėl taip kuklinamasi, nepriiskiriant sau trečios ir ketvirtos vietos? Ar nebūtų geriau, jei Olšvango rašinys pasirodytų viename mūsų laikraščių, o ne Spiegelyje? Autorius juk vedęs lietuvaitę, namuose kalba tik lietuviškai ir net yra paminėtas mūsų Enciklopedijoje. Galima suprasti, kad jam skauda, ir kodėl jam neleisti savo skausmą išlieti? Išsiaiškinti, kur jis teisus ir kur ne?

Kaip jau čia rašėme, Olšvangas pridarė nemažai klaidų ir netikslumų — jis pats nebuvo tuo laiku Plungėje. Tokiu atveju galima buvo pasielgti kaip Spiegelis, kuris, sakoma, 2/3 straipsnio išbraukė. Juk ir patys Akiračiai kitame Nr. žada aiškintis, kaip iš tikro buvo Plungėje.

(vm)

galioja ir dabar?

Pagal paskutinį Amerikos vyskupų pareiškimą, dvasiškai neturėtų pasisakyti už bet kokius politinius kandidatus, tačiau 'nebūtų logiška reikauti iš kandidatų, kad jų asmeniškos pažiūros neveiktų i politinius sprendimus'.

Prie rinkiminės karštligės mįslių galime pridėti ir vieną iš visai realaus gyvenimo. Kas pasėjo minas Raudonosios jūros dugne? Sias eilutes rašant, nuo jų sprogimo nukentėjo 18 laivų. Dauguma ne sunkiai, nes minos buvo palyginti giliai - jas nuo laivų skyrė platus

vandens sluoksnis, kuris sugėrė sprogimo smarkumą. Prileižiama, kad jas padėjo teroristai, remiami Irano ar Libijos - o gal abiejų kartu, nors tos valstybės aiškinasi niekuo dėtos.

Pavojus laivininkystei toje srityje daugiausiai 'nuostolių' padaro Egiptui ir Saudi Arabijai, JAV sąjungininkams. Jei tarptautinės pastangos surasti kokią nesprogusią miną pasisektų, galima būtų lengviau spėlioti, tačiau tenka abejoti, ar kas nors už tokį terorizmą būtų nubaustas. Ligšiolinė praktika to tikrai negarantuoja.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.



St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

JOSEPH F. GRIBASKAS
EXECUTIVE SECRETARY

Dennis N. Gribaskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.



1984 KELIONĖS Į LIETUVĄ

10 DIENŲ LIAUDIES MENO ESKURSIJA
LIETUVOJE IR DVI NAKTYS HELSINKY

No. 103: spalio 3 iki 17 \$1,549.00

KITOS 10 DIENŲ ESKURSIJOS LIETUVOJ

No. 918B: rugsėjo 18 - spalio 4 \$1,829.00
10 dienų Vilniuj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte

No. 117: lapkričio 7 - 21 \$1,349.00
10 dienų Vilniuj, 3 Varšuvoj, 1 Frankfurte

No. 117: lapkričio 7 - 21 \$1,349.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky

No. 128: Naujų Metų sutikimas Lietuvoj
gruodžio 28 - sausio 11 \$1,449.00
10 dienų Vilniuj, 2 Helsinky

KITOS ESKURSIJOS

No. 917: rugsėjo 17 - 26 \$1,259.00
6 dienos Vilniuj, 2 Helsinky

No. 101: spalio 1-12 \$1,289
6 dienos Vilniuj, 2 Maskvoj, 2 Leningrade, 2 Helsinky

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS

293 AUBURN ST.

NEWTON, MA 02166

(617) 965-8080 arba (617) 969-1190

BALTIC TOURS tvarko:

giminių iškviatimo dokumentus

nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas

dovanas giminių Lietuvoje

terpininkaujam palikimų sutvarkyme

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Lietuvos pagrindžio spaudos S.O.S.

GANA LIETUVĄ RUSINTI!

Sunkias dienas šiandien pergyvena lietuvių kalba.

Kokion būklėn Lietuvoje yra atsidūrusi lietuvių kalba, matyti iš kelių faktų.

Vis daugėja istaigų, kuriose susirašinėjama vien rusų kalba. Daugelyje Lietuvos istaigų, ypač Vilniaus krašte, lietuviškai nesusikalbėsi, su tavim lietuviškai nekalba. Norėdamas sutvarkyti reikalus, esi priverstas griebtis rusų kalbos.

Jau apsišratom, kad traukiniuose Lietuvoje aiškinama keleiviams tik rusiškai.

Nemaža televizijos laidų iš Vilniaus perduodamos rusų kalba.

Iš vidurinių mokyklų, technikumų išleidžiami absolventai, kurių lietuvių kalbos žinias reikia vertinti dvejetu ar dar blogesniu pažymiu.

Visos mokslininkų disertacijos, neišskiriant lituanistinio turinio, turi būti rašomos rusų kalba.

Grįžo spaudos draudimo laikai (1864-1904 m.). Tik dabar lietuviškos spaudos draudimas vykdomas gudriau ir rafinuočiau, negu caro laikais. Po truputį nyksta iš apyvartos knygos, kuriose gyva lietuviška dvasia, gyva savo tėvynės ir savo tautos meilė. Lieka tik grynai tarybinė literatūra 'internacionalistinės' dvasios, ateistinė ir tokia, kuri neutrali, abejinga lietuvių tautos reikalams. Masiškai paskleista Lietuvoje rusiška literatūra. Mūsų knygynai ir kioskai skęsta rusiškos literatūros tvane.

Jei išeina gera lietuviška knyga ir paklausi jos knygyne, išgirsti atsakymą: 'dar negavome', arba 'jau buvo'. O jei papildomai paklausi, kiek egzempliorių tos knygos gavo, atsakoma: 'Labai nedaug, kelias ar keliolika knygų'. Knygyno lentynoje, ant stalo tokia knyga parodoma ilgiausiai vieną dieną kelioms valandoms. Knygų tiražai kartais būna nemaži, bet jais tikėti negalima, nes paprasčiausiai - 'neišpildomas planas' ir išleidžiama mažiau, negu rodo knygoje įrašytas tiražas.

Jau daug metų Lietuvos knygynuose nėra Lietuvos žemėlapių. Yra tiktai žemėlapis 'Litovskaja SSR' su Lietuvos vietovių pavadinimais rusi-

komis raidėmis (tikra caro laikų 'graždanka').

1966 m. buvo pradėta leisti knygų serija 'Lituanistinė biblioteka'. Buvo išleisti Baranauko, Valančiaus, Daukanto ir kt. raštai bei kitokios knygos. Paskutinė šios serijos knyga išleista 1977 m. Nuo to laiko iki dabar 'Lituanistinės bibliotekos' tepasirodė 'Lietuvių didaktinė proza'.

Tokie, anaipol ne visi čia suminėti, Lietuvos rusinimo ir lietuvių kalbos paneigimo faktai.

Blogiausia, kad jau paliestos pačios gyvybinės lietuvių kalbos šaknys, kai augančiai kartai, vaikams nuo 5 metų, yra peršama rusų kalba. Nuo 1980 m. rusų kalba įvesta pirmoje vidurinės mokyklos klasėje, taip parengiamoje klasėje ir darželiuose vaikams nuo 5 metų. Pirmoje klasėje sumažintas lietuvių kalbos pamokų skaičius, o rusų kalbos pamokos vyksta dvejose pogrupėse. Vadinasi, rusų kalba yra privilegijuota. Jos mokoma su mažesniu mokinių skaičiumi, kad mokiniai geriau dalyką įsisavintų. Šis paskutinis okupanto žingsnis yra pasikėsinimas į gyvybinį mūsų tautos šaltinį - lietuvių kalbą, kurią mūsų bočiai šimtmečiais išsaugojo gryną. Jų noras ši šaltinį užteršti, užnuodyti, išseinti.

Yra žinomas pedagogikos dėsnis, kad mokiniai svetimos kalbos turi mokytis tik tada, kai gerai įsisavina savo gimtąją kalbą. O dabar Lietuvoje lietuvių vaikučiai jau nuo 5 metų yra verčiami mokytis svetimos kalbos. Jei tokia padėtis liks ir ateityje, mūsų būsimoji karta lietuvių kalbos ne mokės. Jų lietuvių kalba bus sužalota, užteršta rusų kalbos žodynu ir išsireikškimais, rusiškai mąstymo būdu. Jie kalbės lietuviškai rusiškai žargonu.

Kadangi įvestas privalomas visuotinas apmokymas 11 klasių programos ribose, tai visi Lietuvos piliečiai, įskaitant eilinį darbininką, turi įsisavinti rusų kalbą ir ją laisvai naudotis. Kadangi rusų kalbai teikiama visokių primenybių, manoma, jog visi Lietuvos piliečiai palengva pereis prie rusų kalbos. Iš pradžių dar bus dvikalbiškumas - bus var-

tojama ir lietuvių kalba - bet su laiku lietuvių kalba bus išstumta ir jos vietą užims rusų kalba.

Gruzinų ir mažos estų tautos intelektualai drįso viešai protestuoti prieš rusinimą, prieš jų kalbos paneigimą. O kur mūsų lituanistai, kur lietuvių kalbos ir literatūros institutas, kur lietuvių kalbos ir literatūros katedrų (universiteto ir pedagoginio instituto) personalas? Jie tyli...

Baigia nykti mūsų tarmės (Zietelų, Lazdūnuose, Ramaškonys ir kitur). Jei lietuviškoje aplinkoje tarmė nyksta, tai dar nieko baisaus - lietuvių kalba išlieka. Bet neapsakomai didelis nuostolis yra tarmės išnykimas už Lietuvos ribų (Baltarusijoje). Ten kartu su ja išnyksta ir lietuvių kalba, o jos vietą užima svetima kalba. Tarmėse didžiuliai kalbos turtai. Bet mūsų kalbininkai, kurie apie lietuvių kalbos tarmes yra pasakę tiek daug gražių žodžių, nieko nedaro, kad tarmių nykimą sustabdytų. Jie rašo epitafijas ir mano, kad tauta iš jų daugiau reikalauoti neturi teisės.

Ką daryti aukščiau minėtų faktų akivaizdoje? Šio naujo rusinimo antplūdžio akivaizdoje? Ar nustoti vilties, nuleisti rankas, išsižadėti savo lietuviškos kalbos bei kultūros? Nel Reikia priešintis! Raudonasis okupantas mūsų nesurūsins, jei patys to nenorėsime. Nė viena tauta nenumiršta, jei pati nepasirašo sau mirties nuosprendžio. Jei mirs lietuvių kalba, nebus ir lietuvių tautos.

Lietuviai, kokių tik pažiūrų esate - kairieji ar dešinieji, komunistai ar demokratai, tikintieji ar ateistai - susivienykime akivaizdoje pavojaus, kuris dabar graso lietuvių tautai, jos egzistencijai! Bolševikai 1940 m. atėjo pas mus skelbdamiesi išvaduotojais. O dabar visi matome, kokie jie išvaduojojai ir nuo ko mus išvadavo. Dabar okupantas, nusimetęs išvaduojojo kaukę ir išsižadėjęs komunizmo idealų, atvirai ir ciniškai ėmė Lietuvą rusinti. Atėmęs mums valstybę, laisvę, nuskurdinęs ekonomiškai, dabar kėsinais atimti mūsų kalbą.

Mūsų vaikai turi mokytis rusų kalbos jau nuo 5 metų, o rusiškai Rusijoje mokosi svetimos kalbos tik nuo 11 metų. Kodėl mes neturime su rusais lygių teisių, kurias garantuoja ir Tarybų Sąjungos konstitucija? Kuo rusai pranašesni už mus? Jų daug, o mūsų mažai. Tik ne skaičiumi matuojama tautos vertė. Mūsų istorija yra graži ir garbinga. Mes niekuomet nebuvome kitų pavergejai ir išnaudotojai. Mūsų kalba užima garbingą vietą pasaulio kalbų šeimoje. Tai pripažįsta visi pasaulinio garso ir net rusų mokslininkai.

Gana Lietuvą rusinti! Mokykla skirta ne tam, kad žudytų mūsų vaikų gimtąją kalbą.

(Aušra, 1983 m.)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄRAŠINIŲ KONKURSAS
JAUNIMUI

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga skelbia rašinių konkursą jaunimui. Tema — LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA IŠEIVIJOJE. Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga kviečia ir skatina visą lietuvišką jaunimą (16 iki 35 metų amžiaus) dalyvauti konkurse. Tema turi būti bent aštuonių (8) mašinėlė spausdintų puslapių. Lituanistinių mokyklų mokytojai, bei įvairių organizacijų vadovai yra prašomi paskatinti jaunimą rašyti aukščiau minėta tautinė tema.

Konkurse dalyvaujantiems bus skiriamos dvi premijos už geriausius rašinius —

I Premija — \$500.00

II Premija — \$250.00

Premijų paskirstymui, jury komisija bus sudaryta, ir paskelbta vėliau.

Konkurso rašiniai turi būti prisiųsti iki 1985 m. sausio mėn. 15 d. (pašto antspaudas) sekančiu adresu: Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, c/o Vida Jonušas, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, Illinois 60464.

Aname pasaulyje...

ONUTĖ BARAKAUSKAITĖ

Štai, jau antra valanda ryto, bet užmigti niekaip negaliu, o nuovargį jaučiu stiprų. Prie nuovargio jaučiu ir savotišką subtilią baimę bei kambario aplinkai nepasitikėjimą.

Pakeliu galvą, apsidairau. Mėnesienos šviesos pripildytame kambary matosi tik baldai ir jų ištysę šešėliai. Atsikeliu. Kambarys, šaltas. Prieinu prie lango. Prieš mane mėnesienoje dunkso pilki miesto kvartalai. Kiek akis aprėpia, matosi įvairūs pastatai ir besikryžiuojančios gatvės. Tuščios ir nuogos gatvės: nematyti nei automobilio, nei gyvos dvasios, net ir bėgančio šuns. Neatrodo, kad miestas miega, atrodo, kad miręs...

Tai Maskva...

Garsi ji savo amžių bėgyje istorija. Kupina kruvinų intrygų bei teroro. Ir šiandien iš čia diriguoja-

mas laisvųjų tautų pavergimas, žmogaus nužmoginimas. Čia gatvių praeiviai daugiau panašūs į skubančius šešėlius ir besiblaškančius amžiams pasmerktas vėles: tuštuma, neviltis bei vidinė dvasinė desperacija spindi bešypsniuose veiduose ir akių gelmėse... Ginklu ir teroru čia valdoma gyventojų masė. Net ir užjūrio svečiai sutinkami aerouoste kareivių su paruoštais automatais rankose.

Taip, ten už lango mėnesienos prieblandoje dunkso Maskva, bet dvasioje ji dvelkia mirtimi ir... kapių vėsoma.

Šaltis ima purtyti. Grįžtu atgal į lovą. Neužilgo reiks keltis. Gi šiandien girdai ves aprodyti Maskvos "įžymybes"...

...O kaip nekantriai laukiu tos valandos, kada lėktuvas skris dangaus mėlyne, dar man nematytos tėvynės Lietuvos link!...

Užmiegu.

Rytmetį girdai aprodė miestą. Gatvės pilnos šaltos, bešypsniškos minios ir ginkluotos kariuomenės. Senos moterys dirba prie sunkių statybos ir miesto valymo darbų; akskavacijos darbininkai dirba po ginkluota sargyba; rėkiančios komunizmo garbei reklamų lentos... Nieką daugiau vertingo ar įdomaus, be keletos turizmui ir propagandai skirtų vietovių bei Pasaulinei olimpijadai statytų pastatų.

Pagaliau prievartos viešnagė Maskvoje baigėsi ir visi su džiaugsmu traukėme aerouosto link. Neilgai trukus per lėktuvo garsiakalbius pasigirsta: "Laba diena, mieli keleiviai..." Širdis iš džiaugsmo, kaip ožka, pašoksta. Keleiviai ir igula — lietuviai! Tarytum maža Lietuva susiburia (Nukelta į 4 psl.)



Onutė Barakauskaitė, 20 metų, baigusi Marijos mergaičių aukšt. mokyklą ir švč. M. Marijos Gimimo (Marquette Parko) parapijinę lit. mokyklą, studijuoja šv. Ksavero kolegijoje medicinos seserų kursą, yra garbės sąrašuose. Šoka tautinius šokius Rambyno grupėje.

Aname pasaulyje...

(Atkelta iš 3 psl.)

dangaus mėlynėje. Visų keleivių akys ir veidai džiaugsmu spinduliuoja — tarytum nematomas gaivinantysis laidininkas visus elektrifikuoja. Regis minityse visi tik skatina lėktuvą greičiau, greičiau, greičiau į Vilnių, greičiau, pas savuosius...

Vilnius!...

Štai pirmą kart po kojų pajuntu mano bočių krauju šlakstyta, mano tėvų žemę. Iš čia ir mano kilmė, čia ir aš priklausau...

Visi skęstame laukusiųjų giminių glėbiuose ir sutiktuvių gėlių puokštėse. Apsčiai liejasi džiaugsmo ašaros ir karšti lietuviški sutiktuviniai bučiniai. Visi mano giminės, kuriuos pirmą kartą gyvenime sutinku, tokie mieli ir artimi, regis, mano pažįstami nuo kas žin kada...

Šią naktį pirmą kart kelionėje pailsėjau, kaip namie.

Bet viešnagė tėvynėje lekia, tarytum, skubantis laikrodžio ir skaudus atsisveikinimas negailestingai artėja.

Pirmą kart savo gyvenime, gyvai pažinau aršius gyvenimo kontrastus tarp dviejų kontinentų ir vargstančius savuosius aname pasaulyje. Pamačiau jų tylų sielvartą; pamačiau jų sugrūbusias nuo sunkaus darbo rankas; mačiau jų nepriteklus ir patyriau jų šiltą vaišingumą; mačiau nuo pergyvenimų pirm laiko senstančius. Pamačiau

'Skrajojantis' diplomatas...

(Atkelta iš 1 psl.)

tas, kaip vertina Amerikos lietuvių veiklą, S. Lozoraitis pripažįsta, kad Amerikos lietuviai yra labai svarbus faktorius Lietuvos byloje. Jie turi pirmąjį ir labai svarbų vaidmenį. 'Nežiūrint sunkumų ir nesusipratimų, darbo rezultatai yra pozityvūs'.

Idomiai Stasys Lozoraitis pasakojo apie savo susitikimą ir pokalbį su garsiaja Clevelando reportere Dorothy Fuld-

ir žavingą tėvynės gamtą ir garbingos senovės bočių įmintus pėdsakus. Mačiau ir gilią tėvynės dvasią, ir karštą tikėjimą Dievu. Mačiau ir okupanto galias žymes tėvynės veide. Niekas, o niekas, nepajėgs tiksliai atvaizduoti to kas asmeniškai patirta: per dideli yra kontrastai ir per gilūs gyvenimo epizodai.

Gili liūdesio diena atėjo. Metas skirtis. Niekad, o niekad nebuvo taip skaudu ir sunku paspausti ranką ir pasakyti... sudiev! Ašaros liejosi be saiko, stačiai pati siela verkė... Kada-gi pasimatysime vėl, ar besimatysime iš vis...?

Su Diev!... Su Diev!...

Lėktuvas atsiplėšia nuo tako ir veržiasi mėlynėn, Maskvos link. Per motorų užėjį girdėti verkiančių kukčiojimai. Mano mama, pasirėmusi galvą, tyliai verkia, verkia močiutė, verkiu ir aš.

Širdyje liko šilti neišdildomi prisiminimai savųjų likusių ten aname pasaulyje.

heim, kuri savo laiką yra turėjusi pasikalbėjimus su Hitleriu, Einšteinu ir kitais garsiais asmenimis. (D. Fuldheim, sulaukusi 91 metų amžiaus, darbo metu liepos 27 d., baigusi pokalbį su prezidentu Reaganu, buvo ištikta staigaus priepuolio. Dabar ji yra ligoninėje kritiškame stovyje, po komplikotos smegenų operacijos.) Lozoraitį ji pasitiko su stačiu klausimu: 'Kas Jūs esate?' 'Aš esu lietuvis' - atsakė Lozoraitis. Ilgame pokalbyje Stasys Lozoraitis pasakojo reporteriui apie lietuvių pasipriešinimą ir kovą prieš antrąją sovietinę okupaciją ginklu, kuri tęsėsi virš septynerių metų. 'Visa Vakarų spauda tuos faktus nutylėjo' - pridėjo jis. S. Lozoraitis pasakojo ir apie šių dienų Lietuvą, turistų problemas, suvaržymus, draudimus net ir iš ten išvežti knygas ir laikraščius. 'Kodėl?' - klausė Dorothy Fuldheim. 'Jūs žinote, kad mano darbas leidžia man reikšti savo nuomonę. Aš esu daugiau negu sukrėsta! Tikėkit manim, kad aš apie tai pasakysiu' - tvirtino energinga TV komentatorė. Reikia tikėtis, kad dar turėsime progos tą pokalbį kada nors išgirsti.

Stasys Lozoraitis džiaugėsi šokių švente. 'Pačių jauniausių lietuviukų dalyvavimas buvo jaudinantis. Tai nuostabi visų tėvų, vadovų ir vaikų bendradarbiavimo išdava, susijusi ir su laiko praleidimu, ir su išlaidomis parūpinant kostiumus, apmokant keliones ir kitą. Atrodo, kad ir "pipirai" eina pirmyn!' - slėpdamas savo sentimentą kalbėjo svečias.

Pakrypus pokalbiui į giliai visus lietuvius jaudinančias temas, S. Lozoraitis taip kalbėjo apie kardinolo Lietuvai 'in pectorem' paskyrimą. 'Kardinolas oficialiai yra paskirtas, bet jo tapatybė tėra žinoma tik pačiam popiežiui ir gali niekada nepaaiškėti' - pastebėjo jis. Latvių kardinolo paskyrimą jis aiškina, kad 'tuo metu' Vatikanas iš vienos pusės norėjo padrašinti Pabaltijo katalikus, o iš kitos pusės nenorėjo daryti Maskvos atžvilgiu staigių politinių ėjimų. Jis sutinka, kad Lietuvos Katalikų Bažnyčia neturėtų likti Lenkijos provincijos dalimi, kurios administracinis aparatas Baltstogėje. Jei Vilniaus arkivyskupija būtų priskirta Lietuvai, tai - jo manymu - nereikštų politinės padėties pripažinimo, kaip kaikiurių Vatikano sluoksnių mėgiama teisinti. Stasys Lozoraitis pareiškė, kad 1986 metais švenčiant Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį galima tikėtis pakeitimų ir net Vilniaus arkivyskupijos statuso pakeitimo. Jis taip pat minėjo, kad rūpinamasi Seinų lietuvių reikalais ir kad yra svarbu, kad laisvojo pasaulio lietuviai jiems visokeriopai padėtų.

Dar neseniai lietuvių pasiekusi žinia apie vysk. Baltakio ordinaciją ir paskyrimą laisvojo pasaulio lietuvių katalikų vyskupu taip pat sukėlė nerimo, kad naujojo vyskupo rezidencija nebūtų perkelta iš dva-



Clevelando vyskupui Anthony M. Pila švenčiant 25 metų kunigystės sukaktį, jo pasveikinti buvo nuvykę Grandinėlės šokėjai.
V. Bacevičiaus nuotr.

siškių prieauglio stokojančių JAV-bių. S. Lozoraitis pabrėžė, kad naujasis vyskupas turi teisę pasirinkti savo rezidenciją pats. Nors jo darbas reikalauja nuolatinių tolimų kelionių, tačiau vyskupo sprendimas dar jam nebuvo žinomas. 'Rezidencijos klausimas nėra taip svarbus, atsižvelgiant į veikimo plotą. Reikės daug ir dažnai keliauti, taigi svarbu ten gyventi, kur patogiau. Jis skiriamas ne vien Vakarų Europos, bet viso pasaulio lietuvių katalikų reikalams.'

Clevelande viešėjęs keletą dienų, S. Lozoraitis sekanti rytą turėjo skubėti į Washingtoną, kur mūsų pasiuntinybėje jau laukė įvairūs reikalai. Baigdamas pokalbį Stasys Lozoraitis pareiškė pageidavi-

mą, kad tinkamai išsismokslinę jauni lietuviai siektų diplomatinės tarnybos, kas mūsų diplomatai užtikrintų egzistavimo eigą.

Stebėdama iš arti mūsų tarp Vatikano ir Washingtono 'skrajojantį' diplomata, didžiuojusi jo lietuvišku veržlumu, mūsų reikalų gynimu su profesionalo-diplomato atkaklumu, o taip pat ir solidariu pritarimu visiems, kurie jungiasi į pozityvų lietuvišką darbą.

Aurelija Balašaitienė

PHYSICAL THERAPIST
Immediate opening for a Reg. Physical Therapist for Progressive Home Health service. Experience preferred. Opportunity for advancement. Excellent salary and benefits plus mileage. Call or send resume to: Dixie Sensabaugh, Director of Home Health Care, COX MEDICAL CENTER, 1422 N. Jefferson, Springfield, Mo. 65802. 417-836-3286. (25-32)

"Amber Holidays"

1984 M. ESKKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Dar yra vietų šiose grupėse:

rugsėjo 17 — \$1127.00 spalio 3 — \$1268.00
rugsėjo 26 — \$1142.00 gruodžio 26 — \$1247.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai — Vilnius, Ryga, Talinas, Maskva, Leningradas.

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokesčiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos, informacijos reikalu skambinkite
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados: 1-617-268-8764.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764



Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms —
sutvarkom dokumentus.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT
TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Puikiausius kailius rasite



Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautovės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Prisimenant Lietuvos prezidentą

Antaną Smetoną *Karolis Milkovaitis*

K. Milkovaičio pasakaita, skaityta prezidento Antano Smetonos minėjime, kurį surengė ALT Sgos-Chicagos skyrius.

Šiomet sueina 110 metų nuo Antano Smetonos gimimo ir 40 metų nuo jo netikėtos tragiškos mirties. Taigi, šiais metais minime jo dvigubą sukaktį.

Yra posakis: "Savojo parapijoje pranašų nebūsi". Kodėl cituoju tokį posakį, kalbėdamas apie Antaną Smetoną? Dėl to, kad tie žodžiai mažiau taikomi Antanui Smetonai, o daugiau mums patiems, jo buvusiems valdiniais.

Anuo metu gyvendami kone jo aplinkoje, augdami ir gyvendami jo asmens paunksmėje, sruogiškai tariant, gal nevisai jį supratome, nematėme jo dvasios didybės ir todėl nepakankamai jį įvertinome. Kitais žodžiais tariant, jis pranašų mūsų neapdairioje aplinkoje gyvendamas, tada gal ir negalėjo tapti.

Bet gyvenimas yra knyga, kurios puslapius žmogus pripildo savo paties darbais. Šią popietę, skaitydami ir įvertindami tą Antano Smetonos gyvenimo knygą iš istorinės perspektyvos pamatysime, kad jo tikrai būta pranašo dvasinės erudicijos ir didybės žmogaus, tik mes jos neatpažinome.

Vertindamas jį bei jo darbus galėčiau pradėti žodžiais: Antanas Smetona, Nepriklausomybės akto signataras, pirmasis ir pasku-

tinis Lietuvos Respublikos prezidentas, pastatė tokį tai skaičių naujų mokyklų, nutiesė tiek tai kilometrų naujų geležinkelių ir plentų ir t.t. Bet taip pradėdamas ir iš pat pradžių pastatydamas jį ant aukšto pedestallo, per visą paskaitą turėčiau jo asmenį skraidinti jo darbų bei nuopelnų nemirtingumo padebesiais ir jau negalėčiau nusileisti ir pakalbėti apie Antaną Smetoną paprastą, mirtingą žmogų. Tai nėra šios paskaitos tikslas. Nors esu laiko ribotumo varžomas, mėginsiu vistiek labai suglaustai, bet visapusiškai, pažvelgti į visą Antano Smetonos asmenį: į krikščionį, mokslininką, valstybininką, tautinės minties

tis kaneelirijos viršininkas buvo kunigas — kun. dr. Pijus Bielskus. Vienas jo vyriausybės ministeris pirmininkas buvo kunigas — kun. Vladas Mironas ir faktas, kad 1893 metais baigęs Palangos progimnaziją jis pats buvo beeinas į kunigus — net įstojamuosius egzaminus jau buvo išlaikęs į žemaičių kunigų seminariją, rodo, kad Antanas Smetona buvo giliai tikintis žmogus.

Jo asmens adjutantas pulk. Vaclovas Šliogeris, kuris visuomet būdavo arti prezidento ir todėl gerai turėjo žinoti, savo knygoje "Antanas Smetona, žmogus ir valstybininkas", liudija: "A. Smetona buvo religingas žmogus ir su didžia rim-



Antano Smetonos gimtasis namelis Užulėnio kaime.

ideologą ir mėginsiu nustatyti, koks yra jo tautinis bei valstybinis palikimas.

Kaip krikščionis Antanas Smetona buvo religingas žmogus. Prezidentūroje besilanką visų tikybų dvasiškai visuomet jo būdavo priimami be eilės ir neretai net pavaišinami. Jo ilgame-

timi išklausydavo mišias. Jis puikiai žinojo, kada reikėjo sėdėti, kada atsistoti ar klūpėti; to daugelis mūsų šviesuomenės jau nebe-mokėjo".

Kodėl čia iš pat pradžių iškėliau ir pabrėžiau Antano Smetonos religingumą? Todėl, kad religija, dvasiškai subrendusiame žmoguje, yra visų kitų jo dorybių šaltinis ir veiksmų genezė. Pažindami tą jo prigimtį dorybę, nesunkiai suprasi-me visą jo gilų asmenį.

Anot adjutanto Šliogerio, mūsų buvęs prezidentas buvo švelnios sielos, taikaus būdo, geras žmogus.

Kas jame įkvėpė tą doros kibirkstėlę?

Neabejoju, kad daug įtakos turėjo jo motina, nors tai beveik niekur neiškeliama. Gimęs 1874 metais, taigi tik 11 metų po 1863 metų Muravjovo žiauriai numalšinto sukilimo, jis išvydo savo tautą merdinčia skurde ir dvasinėje neviltyje. Kilęs iš mažžemio valstiečio šeimos, jis ypač tą pajuto, susidurdamas su visomis to meto gyvenimo neteisybėmis. Ir dar vaikystėje, jam dar ganant gyvulius gimtojo Užulėnio miške, jo imlus protas pradėjo atskirti, kas yra gera ir gražu, kas priimtina ir kas atmestina.

Pabaigęs Taujėnų pradžios mokyklą ir kiek pri-



Antanas Smetona 1909 m. Vilties redaktorius.

vačiai pasimokinęs, įstojo į Palangos progimnazijos trečią klasę. Baigęs progimnaziją, kaip jau sakytą, galvojo tapti kunigu, bet pakeitęs nuomonę, įstojo į Mintaujos gimnaziją. Įstojęs jis tuoj pat įsijungė į slaptą priešrusišką veiklą. Bet 1896 metų rudenį, už kurstymą, kad lietuviai mokiniai rusiškai neskaitytų maldos, buvo iš gimnazijos pašalintas. Po didelių pastangų jo prašymą švietimo ministrui patenkinus, buvo vėl priimtas, bet ne į Mintaujos, o į Petrapilio IX gimnaziją, kurią baigė 1897 metais, taigi, jau būdamas 23 metų amžiaus.

Tais pat metais įstojo į Petrapilio universiteto teisių fakultetą. Dar gimnazijoje pasireiškęs tautinės sąmonės veržlumas, universitete dar sustiprėjo. 1899 metais už protestą prieš studentų teisių varžymą, buvo pašalintas iš universiteto, 2 savaites kalintas ir po to ištremtas į Vilnių. Šiaip taip pavykus universitetą grįžti, jis 1902 metais, už lietuvišką veiklą, vėl pašalintas iš universiteto ir suimtas. Bet šį kartą jam pasisekė greit grįžti ir tu pat metų, t. y., 1902-jų rudenį, universitetą baigti.

Iš to, kas ligšiol pasakytą, jaunesnis klausytojas, vertindamas jį nūdieniu patyrimu, gali susidaryti nuomonę, kad mūsų prezidentas buvo dvilypė asmenybė: religingas, švelnaus ir taikaus būdo iš vienos pusės ir radikalus triukšmadaris — iš kitos. Bet tai būtų netikslu. Tokiame elgesyje kaip tik išryškėja jo būdo tiesumas: neatlaidžai kovoti už tiesą, prieš daromą

neteisybę pavergtai tautai ir tautiečiui.

Baigęs aukštąjį mokslą, Antanas Smetona įsikūrė Vilniuje ir plačiai įsijungė į lietuvišką veiklą. 1904 metais jis vedė Sofiją Chodakauskaitę.

Per ilgai užtruktų išvardinti jo tada nuveiktus darbus. Bet pažymėtina, kad per 17-kos metų laikotarpį, nuo 1902 m. universiteto baigimo, iki 1919 metų balandžio 4 dienos, kada Lietuvos Valstybės Taryba jį išrinko pirmuoju Lietuvos valstybės prezidentu, jis iškilo ir pasižymėjo, kaip gabus visuomenininkas, laikraštininkas, knygų autorius, kultūrininkas bei politikas, Lietuvos valstybės atstatymo reikalais važinėjęs po užsienius ir taręsis su įvairių kraštų vyriausybėmis.

Antaną Smetoną pirmą kartą išrinkus valstybės prezidentu, jis jau buvo sulaukęs 45 metus amžiaus, taigi, jau buvo gerai subrendęs vyras.

Laikiniai palikę nuošaly jo gyvenimo 6 metų laikotarpį, tarp 1920 metų birželio 19 dienos, kada jis perdavė prezidento pareigas Steigiamojo Seimo pirminkui Aleksandrui Stulginskiui ir 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo, kada jis vėl tapo prezidentu, trumpai pažiūrėkime į Antaną Smetoną privatų žmogų.

Iš išvaizdos jis nebuvo politiko tipas. Iš pirmo žvilgsnio Antanas Smetona daugiau priminė kokio miestelio aptiekorių ar gydytoją.

(Bus daugiau)



Vilties redakcija Vilniuje. Sėdi: A. Smetona, kun. J. Tuomas-Vaižgantas. Stovi: inž. K. Žalys ir L. Gira.

Kanados parlamento rinkimai

Lietuvis kandidatuoja į Kanados parlamentą

J. Varčius

Politinės partijos

Kanados pagrindinės politinės partijos yra progresyvieji konservatoriai (PC), liberalai ir naujieji demokratai (NDP). Veikia ir komunistų partija, bet ji politiniame krašto gyvenime reikšmės neturi. Trys pagrindinės partijos sudaro Kanados valstybinės santvarkos pagrindą. Partijos kaip magnetas pritraukia balsuotojus, kurie yra suskirstę į daugelį skiltelių: geografinių, kultūrinių, profesinių, amžiaus ir etnines mažumas. Kanada yra daugiakultūrinis kraštas, kurio gyventojus sudaro apie 75% anglai ir prancūzai, ir 25% etninės kilmės piliečiai. Patraukti balsuotojus, kiekviena partija pristato jiems programą, kuri nustato krašto ekonomines, socialines ir užsienio politikos gaires. Istoriniu atžvilgiu, Kanados partijų programos anksčiau buvo ryškesnės. Pavyzdžiui, prieš šimtą metų John MacDonal laikais, konservatoriai skatino ir plėtė ekonominę Kanados pagrindą ir su nepasitikėjimu šnairavo į Jungt. Amerikos Valstybes. Jie rado atramą anglų kilmės gyventojuose, pramonėje ir verslininkų klasėse. Tuo pačiu metu liberalai daugiau domėjosi ūkininkų balsais ir reikalais. Juos labiau rėmė prancūzų kilmės gyventojai. Liberalai nebijėjo amerikiečių įtakos ir stengėsi atjungti Kanadą nuo britų įtakos. Dėl valdžios Kanadoje varžėsi tik konservatoriai ir liberalai, kurie gavę daugumą atstovų parlamente rinkimuose, sudarydavo atitinkamą Kanados federacinę vyriausybę. Naujieji demokratai (NDP) atsirado 1932 m. iš persiorganizavusios socialistų partijos. Ši partija niekad neįgijo populiarumo dėl savo socialistinio pobūdžio programos.

Į Kanados federacinį parlamentą yra renkami 264 atstovai penkeriems metams. Šiuo metu konservatorių ir liberalų partijų programos rinkimuose neskelbiamos, nes jos savo siekimuose beveik nėra skirtingos. Čia rinkimuose lemiamos reikšmės turi partijos lyderis ir partijų išstatyti kandidatai rinkiminėse apylinkėse. Viešą opinioną labai veikia partijos lyderis. Jo išvaizda, iškalba, orientacija diskusijose labai veikia balsuotojus. Jei partija turi tokį vadą, kuris savo sugebėjimais ir kvalifikacijomis dominuoja partijos veikėjus ir veikia teigiamai viešąją

opinioną tai jis valdo kraštą dešimtmečius. Pavyzdžiui, buvę ministrai pirmininkai MacDonald ir King turėjo viešosios opinijos pajautimą, visuomet buvo pasiruošę susitarimui, lengvai prieidavo prie žmonių, buvo gabūs vidaus ir užsienio politikos vadovai.

P. E. Trudeau valdymo epocha

Panašių privalumų, kaip MacDonald, King, turėjo 16 metų valdęs Kanadą liberalų partijos lyderis P. E. Trudeau, prancūzų kilmės, turėjęs didelį pasisekimą pirmojo dešimtmečio valdymo pradžioje ir šis laikotarpis įgijo "trudomenijos" pavadinimą. Daugeliui, ypač prancūzams, patiko jo politika, siekianti daugiau savistovumo vidaus ir užsienio politikoje. Jis bandė Kanadą atpalaiduoti iš amerikiečių ekonominės priklausomybės bei kontrolės, kurie čia yra investavę milijonus dolerių kasyklose, alyvos šaltiniuose, pramonėje ir kitose ūkio srityse. Jis aiškiai pasisakė už vieningą, neišardomą Kanadą ir griežtai pasipriešino prancūzų eks tremistams, kurie siekė legaliu ir nelegaliu būdu atskirti Kvebeko provinciją iš Kanados federacijos. Susitaręs su Britanijos parlamentu, jis paskelbė savistovią Kanados konstituciją, naują vėliavą ir himną, kuriuos patvirtino Kanados parlamentas. Etninėms mažumoms suteikė privilegijų jų kalbai ir kultūrai puoselėti. Jo vadovaujama vyriausybė sukūrė daugiakultūrinių reikalų ministeriją, iš biudžeto skyrė paramą mažumų veiklai. Etninių grupių įtakai sustiprinti viešame Kanados gyvenime P. E. Trudeau valdymo laikotarpiu padidėjo imigracija, ypač juodosios rasės žmonių iš Karibų salų, Pietų Amerikos ir net Afrikos. Prieš 20 metų, pavyzdžiui, Toronto mieste gyveno juodosios rasės žmonių tik apie 25,000 žmonių, o šiuo metu jau apie 300,000.

Užsienio politikoje P. E. Trudeau bandė užimti tarpininko vaidmenį tarp vakarų demokratinių kraštų ir komunistinių diktatūrų valdomų valstybių. Jis mėgo kritikuoti Jungt. Amerikos Valstybių vyriausybę ir tuo pačiu metu glėbėsi su Fidel Castro Kuboje ir su Brežnevu Maskvoje, pakrikštijęs net savo sūnų šašos rusišku vardu. Jis siekė Kanadą padaryti neutraliu kraštu, pamažu suspėjęs iš NATO atitrauk-

ti pusę kanadiškos kariuomenės ir laikomus Europoje karių paliko su senais nusidėvėjusiais ginklais. Kanados gynybai paliko tik

tris tinkamus pakraščius apsaugos karo laivus ir apie 80,000 sausumos, jūrų ir oro laivyno savanorių karių. Tokia P. E. Trudeau politika labai pablogino santykius su svarbiausiu kaimynu JAV. Tokios keistos ir nerealaus vidaus ir užsienio žalingos politikos pasekos pasireiškė P. E. Trudeau antrojo dešimtmečio valdymo pradžioje. Kanadoje prasidėjo depresijos laikai. Prekybos balansas buvęs visuomet aktyvus su JAV, netrukus apsivertė į antrą pusę. Atsirado daug bedarbių, biudžetas kiekvienais metais buvo nesubalansuotas, sudaręs keletos milijonų dolerių deficitą. Dėl šių priežasčių P. E. Trudeau populiarumas viešoje opinijoje labai krito ir to pasekoje 1979 m. rinkimuose konservatoriai, vadovaujami jų lyderio J. Clarko, gavo daugiau atstovų į parlamentą negu liberalai. Tačiau konservatoriai nesudarė parlamento daugumos ir po penkių mėnesių dėl nevykusios lyderio Clarko politikos, kuris pasirodė kaip labai silpnas vadovas, 1980 m. rinkimuose vėl buvo grąžintas P. E. Trudeau į valdžią, sudaręs ministerių kabinetą daugumoje iš prancūzų kilmės politikų.

Paskutinių penkių metų valdymo laikotarpyje P. E. Trudeau negavo pirmąsio populiarumo. Jis nepakeitė savo senos vidaus ir užsienio politikos. Padidėjusi tarptautinė depresija labai skaudžiai palietė Kanadą. Bedarbių skaičius padidėjo iki 11.1%, o biudžeto deficitas šiais metais pasiekė net 30 milijonų dolerių. Užsienio politikoje vėl bandė tarpininkauti kaip taikos apaštalas be jokio pasisekimo, tuo tik paskatinęs didžiules "pisninkų" demonstracijas, nukreiptas prieš Jungt. Amerikos Valstybes. Atsiradęs didelis nepasitenkinimas liberalų partijoje ir viešosios opinijos kritika, privertė šį kontraversinio pobūdžio politiką P. E. Trudeau atsisakyti iš Kanados ministerio pirmininko ir liberalų partijos vado pareigų.

Pasiruošimai rinkimams

Šių metų pradžioje pasibaigė Kanados parlamento penkių metų kadencija, kuris buvo išrinktas 1980 m. vasario 18 d. Ilgai nelaukdam konservatoriai savo

suvažiavime vietoje ilgamečio vadovo J. Clarko išsirinko naują lyderį B. Mulroney. Nors jis niekad nebuvo išrinktas parlamento nariu, neturėjo valdžioje atsakingų pozicijų, tačiau iš karto užsirekomendavo viešoje publikoje labai teigiamai savo išvaizda, rimta kalba ir orientacijoje. Jį išrinkus, konservatorių partijos populiarumas pakilo 10% virš liberalų.

Liberalai susirūpinę populiarumo praradimu, pagaliau š. m. birželio 16 d. vietoje pasitraukusio lyderio P. E. Trudeau išrinko savo vadu J. Turnerį, kuris prieš devynerius metus buvo finansų ministru. Pasitraukė dėl biudžeto nesutarimų su P. E. Trudeau. Tie devyneri metai naujam lyderiui naudingi rinkimų varžybose su konservatoriais, nes tame laikotarpyje prasidėjo ekonominio Kanados gyvenimo kritimas žemyn, atnešęs rekordines skolas dėl chroniško biudžeto deficitų, apie pora milijonų bedarbių armiją. J. Turneris, nedalyvaudamas politikoje paskutiniame dešimtmetyje, išliko švarus, be priekaištų. Pagal Gallupo viešosios opinijos apklausinėjimus liepos 5-7 d. d. apsisprendę balsuotojai pasisakė už liberalus 48%, konservatorius — 39% ir NDP — 11%. Naujųjų demokratų partija (NDP) savo lyderio nepakeitė, nes jis rinkimų nenulemia. Ši partija niekadados daugumos parlamente neišrinkta, nes jų programa yra daugeliu atveju ne vien socialistinė, bet ir prosiovinė.

Parlamento rinkimai įvyks š. m. rugsėjo 4 d. Partijų lyderiai, kandidatai į parlamentą važinėja

po kraštą ir vykstančiuose susirinkimuose save giria, o priešus peikia. Partijos neskelbia konkrečios programos, daugiau vaikščioja debesų briaunomis, mažiau atsiremia į realybę žemėje, nes čia poros milijonų bedarbių armija, apie 150 milijonų valstybės skolų laukia stebukladario, kurio vietą nori užimti liberalų ir konservatorių lyderiai, kad įamžintų savo vardą Kanados istorijos puslapiuose.

Prof. dr. Romas Vaštokas — liberalų kandidatas

Kanados lietuviai yra maža etninė grupė, kuri skaičium negali nulemti kandidato į parlamentą išrinkimą. Rinkimai lietuviškoje visuomenėje plataus atgarsio neturi. Mūsų aktyvus dalyvavimas Kanados partijų veikloje yra daugiau išimtis, negu norma. Susidomėjimas politine veikla yra ribotas ir atlyginimas, kurie bando dalyvauti šioje veikloje, yra labai mažas. Plataus ir pastovalus įsijungimo į Kanados politinę veiklą mūsų išeivijos veikloje per 40 metų nesusidarė jokių tradicijų. Mūsų veikla yra skirta išlaikyti mūsų tautinę kultūrą ir išauklėti išeivių palikuonyse tautinį lietuvišką charakterį.

Veikla politinėse partijose pasireiškė tik keletos jaunosios kartos, čia augusių ir išsimokslinusių lietuvių asmenine iniciatyva. Prieš keletą metų trys lietuviai liberalų ir konservatorių partijų buvo išstatyti kandidatais į federacinį ir provincinį parlamentą, bet jiems nepavyko.

Rugsėjo 4 d. rinkimuose kaip liberalų partijos kandidatas į parlamentą važinėja

(Nukelta į 8 psl.)



AUDRA Travel

kviečia keliauti kartu

10 DIENŲ LIETUVOJE

Rugsėjo 4 Spalio 2
Gruodžio 19

VIENOS SAVAITĖS Rugsėjo 10
VILNIUJE Spalio 2

Skridimai numatyti patogiomis prancūzų ir suomių oro linijomis.
Kelionės lydimos patyrusių palydovų.

Mūsų įstaigoje jūs gausite geriausią patarnavimą:

- sutvarkant dokumentus iškvietimams
- nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei kitas dovanas giminėms Lietuvoje
- tarpininkaujant bei suteikiant ypač gerą finansinę paramą, greitą ir labai naudingą giminėms Lietuvoje palikimų sutvarkymą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės nauju adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Savininkė — Audronė Našlėnaitė-Simon

Vaizdai iš Dirvai paremti gegužinės Beverly Shores



Dalis svečių gegužinėje.



K. Pocius, gegužinės organizatorius, sveikina svečius.

GRAŽI PARAMA DIRVAI

ALT S-gos East Chicagos skyriaus rengta Dirvai paremti gegužinė š. m. rugpiūčio 4 d. K. ir E. Pocių sodyboje Beverly Shores, Ind. buvo gausi svečiais.

Be anksčiau jau minėtų, į gegužinę atsilankė ir ALT S-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas su visa valdyba — V. Kerelyte, J. Buchu ir V. Masčiu, vėliau turėję bendrą pasitarimą su Vilties draugijos valdyba.

Iš Chicagos į gegužinę atvyko du autobusai pensininkų.

Gegužinė davė gražaus pelno, o svečiai dar specialiai suaukojo Dirvai 330 dol.

Aukojo šie asmenys:
50 dol. — Dr. L. Kriaučeliūnas.

30 dol. — K. Pocius.

Po 20 dol. — K. Čiurinskas, I. Andrašiūnas, E. Bartkus.

12 dol. — R. Arbienė.

Po 10 dol. — S. Juodakis, Pr. Mačernis, p. Linartas, J. J. Daunorai, J. Jurkūnas, J. Levickas, R. E. Nemickai.

Po 5 dol. — H. Kačinskas, O. Rušėnas, M. Rulienė, K. Matutis, S. Dagys, H. Malone, S. Brazionis Z. Stankus, J. Galinis, p. Šukelienė, J. Lekas, A. Mickus, J. Žygas, P. Šimoliūnas, Z. Mišauskas, T. Mečkauskas, M. Valiukėnas.

Ir kiti aukoję mažesnes sumomis.

Viso surinkta Dirvai paremti aukų 330 dol.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sgos East Chicagos skyriaus valdyba ir Dirva dėkoja visiems aukotojams už šią paramą.



Chicagos lietuvių pensininkų ekskursijų vadovas Vladas Brazionis su akordeonu linksmina gegužinės svečius, pritariant Alfonsui Grimolai.



Pines restorano savininkai Gražina ir Jonas Stankūnai buvo paruošę skanius pietus svečiams.



Prie baro ištroškusius gaivina Tadas Mečkauskas, o dešinėje Rūta Arbienė aprūpina pietų bilietais gegužinės svečius.



Prie loterijos stalo Elena Nemickienė ir Dalia Mečkauskienė.



Grupė svečių gegužinėje.



Sodybos, kur vyko Dirvai paremti gegužinė, šeimininkas K. Pocius, rado minutę laiko su visais svečiais pabendrauti. Iš kairės: K. Pocius, V. Gedgaudas, M. Valiukėnas, J. Jurkūnas.

Visos nuotraukos Kęstučio Pociaus

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

BOSTONO LIETUVIAI

50-JI MINKŲ GEGUŽINĖ

1934 metais balandžio 1 d. Naujojoje Anglijoje pirmą kartą pasigirdo radijo bangomis lietuviškas žodis. Tą šiais metais balandžio 1 d. suėjo 50 metų nuo dienos, kada Steponas ir Valentina Minkai be pertraukos kas sekmadienį turi lietuvišką radijo valandėlę, vadinama Lithuanian Radio Broadcasting.

Plačia laiko prasme 50 metų yra neilgas laiko tarpas, bet organizacijos, o ypač sauugusio žmogaus gyvenime 50 metų yra didžioji gyvenimo dalis. Taip p. p. Minkai per tuos 50 metų, kada suorganizavo šią radijo valandėlę, visą laiką dirba su lietuviais ir lietuviams. Dabar, kada yra ištobulintos visos radijo tarnybos programų paruošimui priemonės, kada visą radijo programą galima atsinešti į radijo stotį savo portfelyje, atrodo, nėra jau toks sunkus darbas, nors irgi reikia laiko, energijos ir apsukrumo, kad radijo programa būtų gyva, įdomi ir patraukianti. Tačiau prieš 50 metų ir dar vėliau tas darbas tikrai buvo sunkus. Tada p. p. Minkai patys suorganizavo lietuvišką chorą, vaidintojus, kvietė kalbėtojus, kurie atliktų visą programą pačioje radijo stotyje. Juk buvo labai svarbu, kad programa būtų įdomi, aktuali ir lietuviai norėtų jos klausytis. Bet jie dirbo. Šalia to sunkaus darbo, kas savaitę paruošti programas, Steponas ir Valentina Minkai turėjo kitą ir svarbesnį tikslą — skelbti lietuvišką žodį ir palaikyti lietuviybę.

Tos programos ir lietuviybės palaikymui kasmet jie rengdavo žiemos laiku parengimus su vaidintojais, solistais ir paskaitininkais salėse, o vasaros laiku iš Bostono ir net iš tolimų apylinkių jis kviesdavo lietuvius į gamtą — į gegužines, kurias čia vadina piknikais.

Steponas Minkus yra baigęs teisės mokslus, o Valentina Minkienė — muzikos konservatoriją. Tas jų išsimokslinimas padėjo jiems ir šiame darbe. Tačiau savo pragyvenimui jie pasirinko lietuvišką dirvą. So. Bostone jie atidarė gėlių ir dovanų krautuvę. Joje be gėlių, yra lietuviški laikraščiai, lietuviškos knygos, lietuviški tautiniai audiniai, rankdarbiai ir drožiniai, o taip pat ir gintaras. Be to, jie kas sekmadienį ragina lietuvius užsisakyti lietuvišką dienraštį Draugą, savaitraštį Darbininką ir kitus laikraščius. Iš šių prekių turto negalima susikrauti, bet tokios krautuvės yra labai reikalingos.

Be Chicagos, gal mažai kur kitur toks lietuviškas patarnavimas yra. Be to, kai buvo paskelbtas vėjus Lietuvos atstovybės pastatų atnaujinimui, p. p. Minkai pirmieji su didešne suma atsiliepė.

Ponai Minkai švęsdami šios radijo valandėlės, o taip pat ir savo vedybinio gyvenimo 50 metų sukaktį dar vis nenuleidžia rankų. Kiekvieną sekmadienį juos girdime radijo bangomis. Balandžio 1 d. šios sukakties proga jie surengė vakarą, kur meninę programą atliko "Paslapties" — trio iš Hartfordo ir aktorius Vitalis Žukauskas, vadinamas "vieno žmogaus teatras" iš New Yorko. Gi rugpiūčio 12 d. surengė gegužinę Romuvos parke Brocktone su ilga ir įdomia programa. Ukraiņiečių tautinių šokių ansamblis "Sijanka" pasirodė su savo tautiniais šokiais. Ir reikia pripažinti, kad tai puikūs šokėjai ir puikiai reprezentuoja savo tautą. Gražūs tautiniai kostiumai, veiduose deganti graži šypseną per visus šokius. O apie šokių gyvumą, jėgą, greitį ir miklumą, sunku apsaityti. Reikia juos matyti.

Buvo Naujosios Anglijos iškyliosios lietuviškos gražuolės rinkimai. Ja buvo išrinkta Rūta Buivydaite, aukštesniosios mokyklos paskutinės klasės mokinė. Ją gerai pažįstu. Jai tikrai tinkas gražuolės vardas. Rūta yra ne tik graži, bet labai gražiai išauklėta ir labai lietuviška mergaitė. Be akcento kalba lietuviškai. Tai mergaitė, kokių šiandien iš-eivijoje jau ne taip lengva surasti, nes dauguma eina su nauja gyvenimo srove. Gražuolės ženklą Rūtai įteikė praeitų metų gražuolė Verutė Bizinkauskaitė. Rūta taip pat gavo gražią statulą, raudonų rožių didelį buketą ir kitų dovanų.

Vėliau vyko šokiai ir šokių varžybos. Įžangos ir kiti laimėjimai. Diena buvo darganota. Tad viskas vyko pastogėje — salėje. Tačiau į šią 50 metų sukakties gegužinę susirinkę neapsivylė, nes buvo gražiai leidžiamas laikas.

Lietuviai turime būti dėkingi p. p. Minkams už jų lietuvišką darbą, ypatingai tada, kada tam darbui trūko darbininkų, o jie visomis savo galiomis plūšėjo lietuviškoje dirvoje.

IVERTINTA VIDA IVANAUSKAITĖ

The Boston Herald laikraštis rugpiūčio 10 d. įdėjo Vidos Ivanauskaitės ir jos tėvelių — Nijolės ir Adolfo Ivanauskų fotografijas ir parašė ctraipsnį "Vida's true patriot". Straipsnyje

rašoma, kad 15 metų mergaitė iš Mattapan, kuri lankanti St. Gregory's High School, mokykloje parašiusi rašto darbą "Essay" apie patriotizmą. Tas jos rašinys buvęs pasiųstas Amerikos veteranų sąjungai. Sąjunga gavusi tūkstančius rašinių, bet Vidos buvęs pripažintas geriausiu. Veteranų sąjunga pakvietė Vidą su jos mamyte Nijole į veteranų suvažiavimą Knoxville, Tenn. Ten ji rugpiūčio 10 d. skaitysianti tą savo rašinį tūkstančiams Amerikos karių veteranams. Vidai ir jos mamytei apmokėjo kelionę ir trijų dienų išlaidas veteranų sąjungos, be to, dar paskyrė 500 dolerių bonus. Taip pat davė ir ir Amerikos vėliavos "plaque" metalinę vėliavėlę.

The Boston Herald rašo, jog Vidos motina yra lietuvi, o tėvas Korėjos karo veteranas. Tame veteranų suvažiavime Vida turėsianti skaityti tą savo Essay. Čia pora įdėtų ištraukų iš to jos rašinio: "...To preserve freedom, we must begin with peace within ourselves and then spread it to others." "Freedom is not a store bought commodity. There are many ways freedom can be preserved, but with every freedom there is responsibility and with every right there is an obligation..."

Mes irgi vertiname Vidą Ivanauskaite už jos rašinį, o be to, kad ji pasisakė, jog yra lietuvi. Vidos seneliai Ivanauskai yra senosios kartos ateiviai ir labai daug dirbo lietuviškose organizacijose. Senelis Adolfas yra miręs, o močiutė yra gyva ir dirba lietuviškose organizacijose. (pž)

BOSTONO PARENGIMAI

- Rugsėjo 16 d., 3 val. So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos 85 metų sukaityvinis banketas.
- Rugsėjo 29 d. Kultūrinis renginys šv. Kazimiero garbei So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.
- Spalio 7 d. Laisvės Varpo renginys So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

- Spalio 14 d., 3 val. Bostono katedroje šv. Mišios šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaityčiai paminėti.

- Spalio 21 d. First & Second Church salėje Bostone dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas šv. Kazimiero garbei.

- Lapkričio 3 d. Balf 72 skyriaus tradicinis rudens pobūvis Sandaros salėje, Brocktone.

- Lapkričio 11 d. šv. Petro parapijos bazaras So. Bostono Lietuvių Piliečių Draugijos salėje.

- Lapkričio 25 d. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas So. Bostono Lie-

RINKIMAI KANADOJE...

(Atkelta iš 6 psl.)

didatas Hastings-Frontenac rinkiminėje farmarių apylinkėje, netoli Peterborough miesto, Ontario provincijoje, dalyvauja Trento universiteto profesorius dr. Romas Vaštokas. Toronto ir apylinkių lietuvių bendruomenėje profesorius yra žinomas nuo pirmųjų jo žingsnių mokyklose, jaunimo veikloje kaip pirmininkas, stovyklų komandantas ir t.t. Savo rinkiminėje apylinkėje prie Madoc miestelio turi farmą, vedęs lietuvių, kuri yra meno istorijos profesorė. Čia jis yra pagarsėjęs kaip ūkininkų interesų gynėjas ir patarėjas. Dr. R. Vaštokas buvo išstatęs šioje apylinkėje savo kandidatūrą 1979 m. ir pralaimėjęs prieš konservatorių kandidatą 1640 balsais ir 1980 m. rinkimuose pralaimėjęs tik 1000 balsų skirtumu. Pralaimėjęs o priežastis — neskaitlingas liberalų partijos skyrius, turėjęs tik apie 60 narių. Šiais metais R. Vaštoko ir pagalbininkų pastangomis šis skyrius jau turi per 1100 narių. Nominaciniame susirinkime dalyvavo per 700

narių, kuriame buvo pasiūlyti trys kandidatai. Balsų dauguma buvo išrinktas mūsų tautietis Romas.

Toronto lietuviai jo kandidatūrai paremti finansiskai yra sudarę Romo Vaštoko rinkimų fondo komitetą, kurio tikslas surinkti didesnę sumą aukų, nes rinkimų vajeaus išlaidos yra labai didelės. Kanados piliečiai aukodami partijoms parlamento rinkimuose gauna didelių mokesčių lengvatų. Iš paaukotos sumos iki \$100 leidžiama iš pajamų mokesčių atsiskaityti \$75. Taigi, faktina auka yra \$25.00. Gaila kad šia privilegija negali pasinaudoti amerikiečiai. Prof. dr. R. Vaštokas yra įsitikinęs, kad šį trečią kartą rinkimus laimės ir bus pirmasis lietuvis atstovas Kanados parlamente. Kandidatas dr. R. Vaštokas ir komitetas bus labai dėkingas, jei gerširdis amerikietis auka parems kanadiečių pastangas išrinkti bent vieną lietuvių atstovą į parlamentą. Aukų čekius, išrašytus "R. Vaštoko rinkimų fondas" arba "Ron Vastokas Campaign Fund" siųsti komiteto kasininkui šiuo adresu: Ron Vastokas Campaign Fund, c/o J. Varanavičius, 555 Willard Ave., Toronto, Ont. M6S 3S1, Canada.

tuvių Piliečių Draugijos salėje.

- Vasario 10 d. solistės Lilijos Šukytės koncertas Jordan Hall salėje.

- Balandžio 21 d. Laisvės Varpo pavasarinis renginys.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A



PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Iš pagrindžio spaudos (3)

Religija ok. Lietuvoje

Lietuvoje kaip ir kitur Rytų Europoje, Bažnyčia yra ir ateityje neabejotinai bus religijos branduolys, kartu atliks ir nepamainomas dorovinio bei tautinio auklėjimo funkcijas.

Inteligentija, žiūrint išoriškai, yra mažiau religinga negu kaimo žmonės, nes mažiau lanko bažnyčią. Priežastis, kaip jau minėta, yra ta, kad inteligentija yra labiau paveikta ideologiškai. Be to, inteligentai paprasčiausiai bijo viešai reikšti savo tikėjimą, nes tai jiems gali brangiai kainuoti. Kaimo žmogus, būdamas labiau priklausomas nuo tiesioginės valdžios, nebijo prarasti darbo, o inteligento padėtis kitokia — darbo praradimas jam dažnai reiškia ir profesijos praradimą. Dėl to net ir religingi ar bent religijai prijauniantys inteligentai vengia lankyti pamaldas, bažnyčioje viešai tuoktis, krikštyti vaikus. Daug kas tai daro slapta, bet tai, deja, ir lieka šeimos arba siauro artimųjų ratelio paslaptis. Dabartinėje Lietuvoje, ginant religijos teises, yra labai svarbu viešai ir atvirai dalyvauti religiniame gyvenime, bet inteligentija tai mažiausiai gali sau leisti.

Tačiau tokia padėtis visai nereiškia, kad inteligentija iš tikrųjų būtų mažai religinga. Intelligentas yra at-

grasintas nuo religijos, atpratęs nuo bažnyčios, bet nebūtinai abejingas religijai plačiaja prasme. Vakarystis paviršutiniškas materialistas, susidurdamas su gyvenimo sunkumais ir netikėdamas komunistine propaganda, suabejoja ir materializmo, kaip pasaulėžiūros, teisingumu. Jis darosi tolerantiškas alternatyvėms marksizmo pasaulėžiūros kryptims, tarp jų ir religijai, jomis gyvai domisi. Išvarginta nepalaujamų oficialiosios propagandos, kasdieninio gyvenimo sunkumų ir moralinio cinizmo, didelė dalis inteligentijos savaime krypta prie aukštesnių dvasinių vertybių, kartu ir prie religijos. Žmonės Lietuvoje yra labai pasiilgę to, kas kilnu, tauru, šventa, kas teikia tikrąją gyvenimo prasmę. Apie tokią pasiilgimą byloja ne tik pokalbiai siauruose rateliuose, bet ir spaudoje (oficialioje) kaskart pasirodantys samprotavimai.

Lietuvoje inteligentų tarpe paskutiniaisiais metais yra pastebimas dvasinio gyvenimo ir religinės minties suaktyvėjimas, ką galima kiek sąlyginai pavadinti nebažnytiniu religingumu. Tai būdinga daugiausia vidutinajai inteligentijai, nes aukštoji inteligentija (profesūra, žymūs menininkai, rašytojai), žinoma, ne vieta, yra per daug prisitaikiu-



Jurgis Juodis.

Lietuvos valdovai — Vytautas ir Kęstutis (aliejus)

si, ne tik realiai, bet ir dvasiškai, prie sovietinio režimo. Nors, atrodo, kad ir šioje inteligentijoje galimi lūžiai bei posūkiai.

Nebažnytinis ar neinstitucinis religingumas yra paplitęs Vakarų šalyse, tačiau Lietuvoje jis kitoks negu Vakaruose. Lietuvoje nebažnytinis religingumas nėra savotiška opozicija Bažnyčiai, kas būdinga Vakarų visuomenei, o tik besiformuojanti savita religinio gyvenimo forma sovietinio režimo sąlygomis. Beje, kai kurie veiksniai, sąlygojantys nebažnytinį religingumą Vakaruose, yra būdingi ir Lietuvai.

Apie nebažnytinio religingumo formavimąsi Lietuvoje byloja augantis žmonių domėjimasis religija apskritai, kaip dvasinio gyvenimo būdu. Nelabai svarbu kokia religija, svarbu, ką ji gali duoti gero šiuolaikiniam žmogui, kiek gali patenkinti jo dvasinius poreikius, būti dvasinė atsvara realybės sunkumams ir beprasmybei. Visuose sovietinės imperijos gyventojų sluoksniuose yra jaučiamas dvasinis vakuumas ir daug žmonių supranta, kad tą vakuumą gali užpildyti tik religija. Tad ieško būdų su ja suartėti. Tai padaryti nevisada lengva, naudojamosi tais religinės išminties šaltiniais, kurie yra prieinami.

Lietuvoje inteligentija, ypač jaunesnio amžiaus, gyvai domisi krikščionybe ir Rytų religijomis, ypač budizmu, stengiasi susipažinti su pirminiais šių religijų šaltiniais, žymiais šiuolaikinių teologų darbais. Labai mėgiami, nors sunkiai gaunami, A. Maceinos veikalai. Cirkuliuoja gana gausi nelegali religinė literatūra. Religija dažniausiai domimasi ir intelektualinių interesų plotmėje, tačiau daug kas bando religijos tiesomis vadovautis gyvenime, savaip jas interpretuodamas, surasti savito tikėjimo kelią. Toks religingumas, žinoma, yra la-

bai individualizuotas, bet už tat jis gyvas ir neformalus, reikalingas žmonėms, padeda jiems išlaikyti dorovingumą, atsispirti totalitarinei ateistinei propagandai.

Dėmesys religijai sutampa su inteligentų tarpe plintančiu domėjimusi Rytų medicina, ekstrasensais, mistika ir pan. Tokie interesai, žinoma, yra tolimi tradiciniam katalikiškajam tikėjimui, bet vis tik jie griauja materialistinės pasaulėžiūros, tuo pačiu ir marksistinio ateizmo pagrindus.

Sunku būtų ką nors aiškaus pasakyti apie religijos ieškančių žmonių santykį su bažnytiniu religingumu. Daug kas Bažnyčiai yra tolimi dėl anksčiau minėtų priežasčių, taip pat dėl to, kad Bažnyčia Lietuvoje yra gana tradicinė, gal net archaška. Tai pasekmė tos nenormalios padėties, kad Lietuvos katalikų Bažnyčia yra izoliuota nuo katalikiškojo pasaulio. Daugelio jaunų inteligentų Bažnyčios tradiciškumas, įprastos bažnytinės, apeigos netraukia, nors labiau išsilavinę ir moderniškesni kunigai su jais lengvai randa bendrą kalbą. Gyvas domėjimasis religija (nesvarbu kokia) nevienam jaunam inteligentui ilgainiui padeda giliau suprasti ir bažnytinio religingumo prasmę.

Reikia pasakyti, kad bažnytinį ir nebažnytinį religingumą galima atskirti labai apytikriai, tačiau neabejotina, kad religija Lie-

tuvoje plėtojasi šiomis dviem kryptimis, tarp kurių iš esmės nėra priešiško. Be to, atrodo, kad tai yra tik pradžia įdomaus proceso, ateityje galinčio stiprėti, virsti plačiu tautos dvasinio gyvenimo suaktyvėjimu, atgimimu. Didelių vidutiniosios inteligentijos dalyje vyksta iš šalies nepastebimas, bet tautos ateičiai svarbus procesas. Todėl Lietuvos inteligentiją reikėtų vertinti atsargiau, įžvelgti joje daugiau skirtingų tendencijų.

Kalbant apie dabartinę inteligentiją, būtina atsisaikyti trafaretines schemas: "Jeigu viešai nereiški savo opozicinių įsitikinimų, vadinasi, daraisi režimo sąjungininkas, nes režimui pakanka, kad žmonės tylėtų." Suprantama, garbė tiems žmonėms, kurie drįsta savo opozicinius įsitikinimus reikšti viešai ir kovoti iki galo. Jie daug padarė, kad Lietuvos laisvės klausimas šiandien plačiai skambėtų pasaulyje. Tačiau neteisinga reikalauti, kad kiekvienas būtų didvyris. Ne visi gali ir moka viešai kovoti, ne visi tam reikalui yra pasirošę. Nuolatinis tylus darbas gali būti nemažiau prasmingas už viešą veiklą, didvyrio balsas nedaug reiškia, jeigu neturi gausingo, tegul ir tylaus, užnugario.

Juozas Bočys

AUKOS LITUANISTIKOS KATEDRAI

Aukos gautos 1984 m. birželio ir liepos mėnesiais:

\$2,500.00: Dr. Vytautas ir Antanina Karobliai, Ripley, OH (iš viso \$5,000.00).

\$250.00: Anatolijus ir Virginija Butai, Falls Church, VA.

\$100.00: Antonia King, Grand Rapids, MI (iš viso \$150.00); Jonas Liorentas, Richland, MI (iš viso \$200.00); a.a. Magdalenos Lukaševičienės atminimui — Romas ir Nijolė Botyriai, Richland, MI \$50.00, Vytautas ir Nijolė Baniukaičiai, Rockford, MI \$10.00, Vytautas ir Romaine Jonaitis, Grand Rapids, MI \$10.00, Frank ir Jean Lekučiai, Fruitport, MI \$10.00, Augustinas ir Marija Pranskevičiai, Chicago, IL \$10.00 ir Juozas Ugianskis, Grand Rapids, MI \$10.00; a.a. Vincento ir Magdalenos Lukaševičių atminimui — Gražina ir Vytautas Kamantai, Sparta, MI.

\$50.00: Juozas ir Edith Blaziai, Holliston, MA; Juozas Jakštas, Lakewood, OH (iš viso \$230.00); a.a. Vido Klimaičio atminimui — Aleksas ir Prima Vaškeliai, Springfield, PA.

\$30.00: Jonas Pakalnis, Sr., Grand Rapids, MI.

\$25.00: Edvardas ir Genovaitė Baranauskai, Schenectady, NY.

\$20.00: Boleslovas Rymantas, Chicago, IL (iš viso \$85.00).

\$15.00: Dr. Saulius Vydas, Edina, MN.

žina Kamantai, Sparta, MI (iš viso \$1,525.00).

\$1,000.00: Dr. Ignas K. Skrupskelis, Columbia, SC (iš viso \$620.00); Pranas ir Hortenzija Šapalai, Lemont, IL (iš viso \$625.00).

\$750.00: Kęstutis A. Keblys, Baton Rouge, LA (iš viso \$1,300.00).

\$500.00: Alg. T. Antanaitis, Chicago, IL (iš viso \$300.00); Birutė Navickienė, Lemont, IL (iš viso \$200.00).

\$200.00: Viktoras Milukas, Plainview, NY (iš viso \$400.00); William ir Regina Tragus, Allentown, PA (iš viso \$100.00); Vincas Urbonas, Chicago, IL (iš viso \$140.00).

\$100.00: Juozas Ugianskis, Grand Rapids, MI (iš viso \$100.00).

Antram įmokėjimui 1984 spalio 5 d. dar trūksta \$10,000. Tada būsime įmokėję jau \$300,000. Katedrai įsteigti reikės dar \$300,000. Artėjame prie pusiaukelės. Ištesėkime iki galo. Šį rudenį katedra jau pradeda veikti. Vedėjas prof. dr. Bronius Vaškelis. Taip pat dėstys dr. Violeta Kelertienė. Aukotojams labai dėkojame. Čekius prašome rašyti ir siųsti: Lituanistikos katedra arba Lithuanian World Community Foundation, 5620 So. Claremont Ave., Chicago, IL 60636. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

Jonas Kavaliūnas,
Lėšų telkimo komiteto
pirmininkas

Pagal pasižadėjimus gauta:

\$1,600.00: Vytautas ir Gra-

TIKROJI LIETUVA

Didelio formato, kietais viršeliais knyga su 79 žemėlapiais ir 172 iliustracijom. Parengė Algirdas Gustaitis. \$20.00 ir \$2.00 persiuntimas.

Lietuvos žemėlapis 1:1.000.000 mastelio. \$12.00

1595 m. Lietuvos žemėlapis. \$6.00

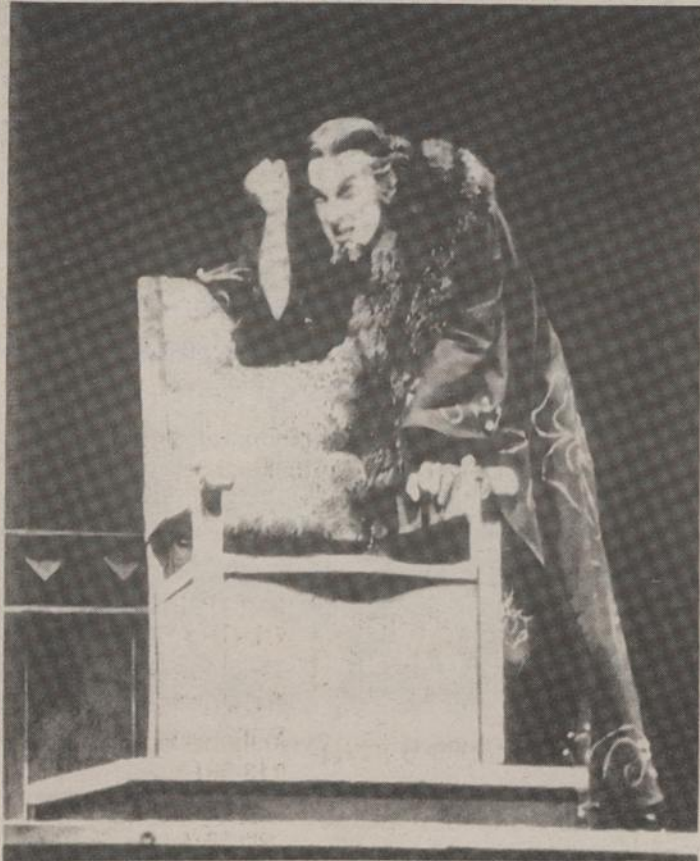
1749 m. Lietuvos žemėlapis. \$7.00

14-ka Lietuvos miestų herbų. \$3.00

Užsakymus siųsti: S. Bernatavičius, 1513 So. 48th Court, Cicero, Illinois 60650, U.S.A.

DIE SINKERS

Steady work, overtime, excellent machinery and working conditions. Fringe benefits and secure future. **FORGE DIE & TOOL CORP.** 31800 W. Eight Mile, Farmington, Mich. 48024 313-477-0020 (30-32)



Arnoldas Voketaitis Boriso Godunovo vaidmenyje.

ARNOLDAS VOKETAITIS SU CLEVELANDO ORKESTRU

Clevelando ir apylinkių lietuviams tenka maloni proga išgirsti solistą bosą-baritoną Arnoldą Voketaitį.

Rugpiūčio 31 d., penktadienį, 8:30 val. vak. Blossom Muzikos Centre jis su Clevelando Symphony Orkestru, diriguojant Leonard Slatkin, išpildys Dimitri Shostakovich "The Execution of Stepan Razin", Op. 119 (poema bsou ir choriui).

Rugsėjo 2 d., sekmadienį, atliks Sergei Prokofiev simfoninę suitą "Lieutenant Kizheh", Opus 60.

A. Voketaitis yra atlikęs ir daugiau Shostakovich kompozicijų: su St. Louis Symphony, jiems švenčiant 100 m. sukaktį; Carnegie Hall, New Yorke; Chicagoje su Chicago Symphony Orkestru, diriguojant Gennady Rozdestvensky, Minneapolyje su Minnesota Orkestru, diriguojant Henry Charles Smith. 1985 m. jis dainuos su Dallas Symphony Orkestru, diriguojant kompozitoriaus sūnui Max-

im Shostakovich, neseniai pasitraukusiam iš Rusijos.

Sergei Prokofiev "Lieutenant Kizheh" suitą yra užrašęs "Prokofiev — Music from the Films" albume su St. Louis Symphony Orkestru ir choru, diriguojant Slatkin. Šis albumas buvo nominuotas klasikinėje ir chorinėje kategorijoje dėl 1981 m. Grammi.

A. Voketaitis sėkmingai koncertuoja su simfoniniais orkestrais ir dideliu pageidavimu dainuoja boso operines roles. Yra įdainavęs sekančius albumus: Carry Nation; Le Cid; Les Noces; Prokofiev — Music from the Films; Rachmaninoff Orchestral Music.

Dirigentas Leonard Bernstein jį taip apibūdina: "Vokalas, muzikalumas, inteligencija, asmenybė — Arnoldo muzikinis turtas".

A. Voketaitis gimė Connecticut valstijoje, muzikinį lavinimąsi pradėjo grodamas trimitu. Baigė biznio administraciją Quinnipiac kolegijoje. Dramą studijavo Yale Universitete. Dainavimo karjerą pradėjo Arthur Godfrey radijo ir TV programose. Nors save vadina Connecticut Yankee, Arnoldas visur pažymi savo lietuvišką kilmę. Su žmona Nijole (žinoma modeliotoja) gyvena Chicagoje. (m)

It's The Good Life ... It's The Best



Labor Day Weekend:

Friday, Aug. 31, 1984 from 4:30 — 11 p.m.

Saturday, Sunday and Monday

Sep. 1, Sep. 2, Sep. 3, 1984 from 12 Noon — 11 p.m.

LAKE COUNTY FAIRGROUNDS,
PAINESVILLE, OHIO

FEATURING

- 40 ORCHESTRAS
- A HARVEST OF FOOD
- 30 NATIONALITY DANCE GROUPS
- A RIVER OF BEER

Sponsored by The Hofbrau Haus, Cleveland, Ohio

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PASALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius. dedame po stogu kablius kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio



BLAHA • CHIARA • DARGIS • DEGUTIS • IGNAS • KEZYS
LINGERTAITIS • PALUBINSKIENE • PETRIKONIS • RIMAS • SILGALIENE
SHUKYS • VASKYS • VENCLAUSKAS • ZOTOVIENE • ZUMBAKIENE

KVIEČIAME APLANKYTI



AMBER STUDIOS, INC.

GINTARO GALERIJA

505 EAST 185 STREET
CLEVELAND, OHIO 44119
TEL. 216/531-3500

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

ANTANAS KALVAITIS

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas



Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,

šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.





LAIMA ŠARKAITĖ CLEVELANDE

Laima Šarkaitė gimė Omahoje, Nebraska 1964 m. Jos tėvai Jonas ir Marta, kaip ir dauguma lietuvių atvyko į JAV bėgdami nuo bolševikų.

Sekdama savo vyresnės sesers Vaivos pavyzdžiu, Laima pradėjo mokintis skambinti fortepijonu būdama 7 metų amžiaus. Jos mokytojai nuo pat pradžios iki šių metų yra buvę Gayle Vala, Lorraie Vargo, Clara Yechout, turėjusi didelės įtakos jos muzikalinei pažangai, ir Beth Miller Harrod, Rocky Ridge Muzikos Centro Estes Park, Colorado direktorė. Laima nuolat laimėdavo aukščiausius pasišymėjimus muzikos festivaliuose ir vietiniuose fortepijono konkursuose. Omahoje Muzikos mokytojų sąjunga yra paskyrusi jai premiją. Taipgi ji gavo stipendiją į Nebraskos Dailių Menų programą (Nebraskos Universitete), Wayne Valstybinėje Kolegijoje muzikos stovykla dviem metams, Rocky Ridge Muzikos Centre trejiems metams, kur buvo mokytojų asistente ir buvo išrinkta dalyvauti jaunų menininkų koncerte.

Būdama gimnazijoje Laima šalia fortepijono dar mokėsi dainuoti. Dainavo mokyklos koncertiniam chorui ir turėjo žymią rolę mokyklos operetės pastatyme. Iš 300 mokinių, bebaigiančių gimnaziją, Laima buvo aštuntoji ir buvo išrinkta kalbėti baigiančiųjų vardu, gavo Vokiečių Klubo premiją poezijos konkurse ir buvo "National Honor Society" narė.

Nuo vienuolikos metų Laima skambino kanklėmis, dalyvavo skaučių programose ir buvo Omahoje lituanistinės mokyklos choro dirigentė. Ji dalyvavo Lincolnio simfoninio koncerto konkurse pianistam ir buvo stipendijanta Nebraskos Universitete.

Šią vasarą Laima praleidžia Clevelande pas savo tetą ir dėdę Pliodžinskus ir mokosi fortepijonu pas Antaną Smetoną.

• Lake Erie Girl Scout Council kviečia lietuvius dalyvauti jų rengiamoje lėlių parodoje "Oh! You Beautiful Doll" su savo lėlių stalais.

Parodos metu bus galima išstatyti, pirkti, parduoti, arba pasikeisti lėlėmis bei įvairiais "lėlių pasaulio" dalykais.

Paroda įvyks The Civic, 3130 Mayfield Rd., Cleveland Hts., rugsėjo 30 d., sekmadienį, 1:30-4:30 val. p. p. Vieta parodoje (6'x9') kainuoja 10 dol. Reikia turėti savo stalus bei pristatymą. Tikimasi daug reklamų.

Dėl papildomų informacijų ir registracijos kreiptis į Penny Gordon, telef. 481-1313.

• SLA 14 kuopos gegužinė įvyks š. m. rugpiūčio 26 d., 1 val. p. p. Jokūbaičių sodyboje, 3000 Hadden Rd., Euclid, Ohio. Maloniai kviečiame visus gegužinėje dalyvauti. Galėsite pasivaišinti skaniais pietumis ir kitais užkandžiais.

• Balso Clevelando skyriaus gegužinė įvyks rug-

NERINGOS TUNTO SKAUTĖS RUOŠIA VASARĄ PALYDINT BALIŲ.

TEMA: KAUKIŲ BALIUS

ĮVYKSTA ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 22 D.

Pradžia 6:45 val. vak.

Kokteiliai ir užkandžiai,
žavi programa,

gardi vakarienė,
muzika ir šokiai.

Ateikite visi pasipuošę su įdomiom kaukėmis ir linksmai praleiskite vakarą su paslaptiniais svečiais. Bilietus užsakyti pas M. Puškorienę, 486-8613.



APDRAUDOS reikalais geriausius patarimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 442-6810.

sėjo 2 d., sekmadienį, prie ežero (tarp Landseer ir Canterbury gt.), Vaisės ir loterija. Pradžio 12 val. Visi kviečiami dalyvauti.

• Žalgirio šaulių kuopos valdyba praneša nariams, kad norintieji vykti į Vlado Pūtvio šaulių kuopos rengiamą 30-ties metų gyvavimo ir šauliškos veiklos minėjimą, kuris įvyks rugsėjo mėn. 29-30 dienomis Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St., West Toronte, Kanadoje, kviečiami užsiregistruoti pas Lilę Čeplickienę iki rugpiūčio mėn. 31 dienos, telefonu 585-4694 arba darbe 585-0313 ir ji suteiks daugiau informaciją.

• Ieškau 2 miegamųjų buto su baldais ir virtuve, 4 mėnesiams apie Miami arba St. Petersburg. Rami pora ir dar ne pensininkai. Elena Meilus, 3041 Hilltop Dr., Parma, Ohio 44134. Tel. (216) 842-3904.

(31-32)

PACKAGES TO POLAND

Lowest Prices
Best Service
Shipments every week.
Largest dealer in Ohio.
Since 1967

POLISH IMPORT CENTER
6301 Fleet Ave.
429-1010

EKSKURSIJA Į AUSTRALIJĄ

SU CLEVELANDO OKTETU —

SYDNEY, CANBERRA, ADELAIDE IR MELBOURNE.

GRUODŽIO 22 D. — SAUSIO 14 D.

Nakvynės parūpintos pas lietuvius.

Kaina iš CLEVELANDO — \$2,160,
iš CHICAGOS — \$2,110.

Grupė tik 32 žmonių maksimumas, dar liko vietų. Skambinti Valdas Žiedonis — Cleveland, Ohio (216) 481-8023 vakarais.

OPPORTUNITY FOR 1ST CLASS BINDERY HELP

3 years experience or more OPERATING FOLDERS, CUTTERS, SADDLE BINDER & GENERAL BINDERY work. Steady work for qualified help 37 1/2 hour week.

Apply call or write to:
MR. RILEY BAYLOR
FRANKLIN PRINTING CO.
209 MAGAZINE ST.
NEW ORLEANS, LA. 70130
504-522-9654

(24-33)

WANTED EXPERIENCED HVAC

AIR CONDITIONING MECHANICS IMMEDIATE OPENING FOR APPLICANTS WILLING TO RELOCATE TO CHARLOTTE, N.C. AND DUTCHESS COUNTY NY. EXPENSES PAID. FIVE OR MORE YRS. EXPERIENCE OPERATION AND MAINTENANCE REPAIR OR RECOIL. CHILLERS, CENTRAVAC, CENTRIFUGAL AND PNEUMATICS SYSTEMS. CONTACT: TONY LOGULICE, BETWEEN 9 AM & 3 PM. (914) 473-2553 OR AFTER 5 PM (914) 473-3536

Rugpiūčio 26 d., 3 val. p. p.

CLEVELAND MUSIC SCHOOL

SETTLEMENT SALĖJE,

11125 MAGNOLIA DRIVE ĮVYKS

pianistės LAIMOS ŠARKAITĖS KONCERTAS.

Programoje Beethoveno, Chopino, Debussy kūriniai ir Čaikovskio fortepijono koncertas B-moll.

Bilietai po 3 dolerius gaunami užsakant telefonu (371-4675) arba koncerto dieną prie įėjimo. Po koncerto ten pat priėmimas visiems koncerto svečiams.

Koncertą ruošia Friends of the Arts organizacija.



Chicagos pensininkai rugpiūčio 18 d. buvo atvykę į Clevelandą apžiūrėti baigiamą statyti Lietuvių Sodybos pastatą ir sužinoti apsigyvenimo sąlygas. V. Bacevičiaus nuotr.

DIRVA

• **Dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė**, prisiminimui savo mylimo brolio **A. A. Petro Paprocko**, kuris buvo Dirvos skaitytojas ir rėmėjas nuo pat atvykimo į JAV iki savo mirties, Dirvai paremti atsiuntė auką 25 dol. Ačiū.

• **Mrs. Bush** kvietimu Ona Bačkienė dalyvaus diplomatinė misijų šefų žmonių garbei ruošiamuose pietuose, š. m. rugsėjo mėn. 14 dieną, 12 val. 30 min. viceprezidento rezidencijoje Washingtone.

• **Solistė Aldona Stempužienė** atliks serenadų ir sakmių programą Santaros-šviesos suvažiavime, rugsėjo 8 d. Tabor Farmoje.

Aldonos Stempužienės rečitalis Chicagoje įvyks rugsėjo 23 d. Jaunimo Centre. Rengia LB socialinių reikalų skyrius.

• **J. s. Julius Butkus**, atsilankęs į Dirvai paremti gegužinę K. ir E. Pocių sodyboje, užsiprenumeravo Dirvą ir dar pridėjo auką 11 dol. Ačiū.

• **LSS Skautininkų** suvažiavimas įvyks š. m. spalio mėn. 6-7 dienomis, Ramada Inn, 28611 Euclid Ave., Wickliffe, Ohio 44092. Tel.: (216) 944-7400.

Registruotis iki rugsėjo 15 dienos, nurodant vardą, pavardę, laipsnį, adresą ir pridėdant 10 dolerių registracijos mokestį. Siųsti: ps. J. Taorienė, 17310 Harland Ave., Cleveland, Ohio 44119. Tel.: (216) 531-9491. Čekius rašyti Lithuanian Scout Assn. vardu (paveiluota registracija 20 dol.).

Kviečiami registruotis: skautininkai-ės, vyr. skautės židinetės.

DIRVOS RĖMEJAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

Br. Kristopaitis, Chicago 3.00
O. Mikulskienė, Cleveland 5.00
M. Lemberienė,
Santa Monica 3.00
D. M. Kinnavy, Ravenna 20.00
Ed. Blumentalis,
Willowick 5.00
T. Palionis, Madison 10.00
R. Bielkevičius, Brockton 5.00
S. Šurkys, Worcester 3.00
P. J. Buchas, Oaklawn .. 8.00

Brangiam tėvui

A. A.

INŽ. JUOZUI AUGUSTINAVIČIUI

mirus, mielas BIRUTĖ ir EGLĖ su šeimomis bei kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Ramutė, Antanas, Vaidevytis,
Ramutė, Antanas, Vaidevutis,
A l m i n a u s k a i
ir
Genutė Nasvytytė

PADĖKA

Mūsų mylimas tėvelis, uošvis, dėdukas
A. A.

JUOZAS AUGUSTINAVIČIUS

mirė 1984 m. liepos 11 d. Buvo palaidotas liepos 14 d. Širdingai dėkojame visiems: giminėms, draugams ir pažįstamiems už Šv. Mišių aukas, šeimai aukas, gėles, aukas Lietuvių Fondui, skautybės fondui, Balfui ir už pareikštas užuojautos žodžius, laiškus ir per spaudą.

Nuoširdžiai dėkojame kun. Kidykiui, S. J. už vakarines maldas koplyčioje; kun. Goldikovskui ir kun. Kidykiui už Šv. Mišių auką bažnyčioje ir palydėjimą į kapines. Daliai Orantaitei už jautrų pravedimą atsisveikinimo; p. Klorienei ir p. Stempužienei-Švedienei už giesmes mišių metu. Taip pat dėkojame organizacijom ir draugam prisidėjusiems prie atsisveikinimo ir visiems atsilankusiems, kuriems atskirai negalėjome padėkoti.

Nuliūdę:

DUKTERYS BIRUTĖ IR EGLĖ
ŽENTAI: JOHN FLYNN
BERN SCHNYDER
VAIKAIČIAI MICHAEL, SEAN
IR ERIKA



ALT S-gos Detroito skyriaus išvykoje š. m. rugpiūčio 5 d. Pilėnų stovyklavietėje susitiko iš trijų Michigano miestų bičiuliai: Lionginas Pečiūra, Balys Gražulis, Jūratė Pečiūrienė, Marija Gražulienė ir Eugenija Bulotienė.

S. Laniauskienė, Cleveland 3.00
D. Martinkus,
Sunrise Beach 8.00
V. Knistautas, Cleveland 8.00
V. Čekanauskas,
Westlake Village 8.00
Kun. V. Kriščiūnevičius,
Southfield 3.00
H. Bitėnas, Elizabeth ..120.00
A. Dilba, Philadelphia ..10.00
J. Citulis, Cleveland 3.00
St. Butkaus šaulių
kuopa Dertoite100.00
K. Tuskenis, Palm Beach 10.00
V. Leigh, Rome10.00
B. Bernotas, Cleveland .. 3.00
O. Mitinas, Fremont Cen. 13.00
J. Jankus, Woodhaven .. 3.00
X. Y., Detroit20.00
L. Norvaišas, Flasterville 3.00
V. Žiedonis, Cleveland .. 3.00
B. Stelmokaitis, Chicago 3.00
Vl. Šniolis, St. Petersburg 16.00
S. Lukas, Cleveland 3.00
F. Česonis, Baltimore .. 3.00
St. Petokas, Chicago10.00
A. Bačiulis, Quincy 3.00
J. Petras, Burbank 3.00
Dr. N. Noges, Armdale .. 1.88
K. Vaitaitis, Westbrook .. 3.00
A. A. Birutės Malcanienės
atminimui20.00
A. Patamsis, Stoney Creek 1.50
B. Karklius, Cleveland .. 3.00
V. Miškinis, Cleveland .. 3.00
Br. Skardžiuvienė,
Washington13.00
A. Hahn, Philadelphia .. 3.00
Dr. E. Keršulienė,
El Paso10.00
J. Bortkevičius, Brunswick 3.00
R. Rūkštelė, Atlanta 1.00
A. A. Stasio Slaboko
mirties metinių proga
M. Slabokienės auka ..50.00
J. Bagdanskis,
Lake Geneva 3.00
K. Sušinskas, Cleveland 5.00
A. Vaivada, McLean 3.00
S. Radzevičiūtė, Cleveland 3.00
V. Kamantas, Sparta 3.00
V. Perminas, Detroit 3.00
E. Kilikevičienė, Detroit 5.00
M. Itomlenskis, Cleveland 3.00
W. Simanas, Rochester .. 8.00
Los Angeles birutietės 10.00
Br. Macijauskienė, Point
Pleasant Beach64.00
R. Belzinskas, Cleveland 3.00
J. Stankus, Rochester .. 5.00
V. Sutkienė, Kreuznach 300.00
ALT Clevelando skyrius 25.00
J. Marčiukaitis, Vokietija 2.80
Dr. K. Šimaitienė,
Forest Hills25.00
V. M. Brizgys, Chesterland 3.00
M. Peckienė, Chicago 8.00
A. Grincius, Cleveland .. 3.00
R. Panaras, Orland Park 3.00
K. Girvilas, Chicago 3.00
I. Banienė,
Bloomfield Hills 6.00

K. Česna, Worcester 3.00
G. Lapėnas, Deltona 8.00
J. Johnson-Jankauskaitė,
Euclid 3.00
X. Y., Miami Beach 3.00
Dirvai paremti gegužinės
Beverly Shores
aukotojai330.00
G. Bučmys, Cleveland .. 3.00
A. Benas, Cleveland13.00
R. Vodopalas,
Highland Hts. 8.00
G. Gureckas,
Palos Verdes 8.00
B. Flynn, Madeira10.00
O. Biežienė, Long Valley 13.00
E. Žukauskas,
Fort Lauderdale 2.00
M. Macevičius, Chicago 8.00
V. Peseckas, Chicago 3.00
P. Račiukaitis, Baltimaore 3.00
A. Skėrys, Australija .. 3.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

LOS ANGELES

NAUJA BALFO VALDYBA

Š. m. rugpiūčio 8 d., naujoji Los Angeles Balfos valdyba susirinkusi posėdžiui pasiskirstė pareigomis: kančiai: pirmininkas — Vladas Pažiūra, jam pageidaujant buvo renkamas slaptu balsavimu; pavaduotojas — M. Naujokaitis, vicepirmininkai — A. Dudenė, J. Dzenkaitis, S. Kvečas, A. Nelsienė, Audra Nelsaitė, L. Mažeikienė, L. Vaitaitis ir V. Velža.

Vicepirm. J. Dzenkaitis paskirtas atstovu ypatingiems reikalams. Sekretorė — J. Rukšienienė, išdinininkas — A. Mitkevičius, informacijos, spaudos reikalams — M. Butkienė.

Revizijos komisija išrinkta slaptu balsavimu sudarė: F. Masaitis, A. Raulinaitis ir A. Pažiūrienė.

Naujoji valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems bendradarbiams bei aukų rinkėjams ir kviečia toliau darbuotis. Šiomet piniginis vėjus prasidės spalio 8 d. ir tęsis iki gruodžio 8 d. Tačiau, bet kuris Balfos atstovas priims aukas kiekvienu metu. Neseniai gauta \$100 auka iš Angelės Mošinskienės, jos a. a. mamytės An-

DETROIT

KALBĖS APIE LIETUVIŲ SODYBĄ

Rugpiūčio 26 d. po 11:30 val. pamaldų šv. Antano parapijos kavinėje bus padarytas pranešimas apie Lietuvių Sodybą Clevelande. Pranešimą padarys Lietuvių Sodybos administratorė Dana Čipkienė ir komiteto pirmininkas Bronius Snarskis. Po pranešimo bus galima gauti ir užpildyti prašymus apsigyventi sodyboje. Pranešime kviečiame dalyvauti ne tik šv. Antano parapijiečiai, bet ir Dievo Apvaizdos, šv. Petro parapijų ir Grand Rapids bei kitų vietovių lietuviai.

Pranešimą organizuoja JAV LB Michigano apygardos valdyba.

★

• **Dr. Algis Barauskas**, respublikonas pirminiuose balsavimuose rugpiūčio 7 d. laimėjo būti nuo 17 distrikto, kandidatu į Michigano atstovų rūmus.

Lapkričio mėnesio rinkimuose jis turės rungtis su demokratų kandidatu. Palaikykime Algį Barauską lapkričio mėn. rinkimuose. (a. gr.)

taninos šulaitienės vardu.

Gruodžio 17 d. įvyks iškilmingi "Kalėdiniai pietūs" su įdomia programa. Visi kviečiami dalyvauti.

OWNER OPERATORS WANTED

— To pull company furnished trailers operating in 9 mid-western states and paying 65% with 12% fuel surcharge. Two way freight and have Michigan terminal. Please call 800-323-5759 or 312-689-1800 ask for ROY. (30-36)

PRESSMAN — FLEVO

Agressive Rocky mountain label manufacturing co. located in Denver, Colorado is seeking experienced WEBTRON PRESS OPERATORS with solid knowledge of multicolor & process work. Excellent benefits, salary & working conditions. Send resume to: ROD KEMPER,

EMBLEM GRAPHIC SYSTEMS

1455 S. PLATT RIVER DR.,
DENVER, COLORADO 80223
Call 1-800-525-9491, (male-female)
(27-33)